

מעוז "פורקן"*

"פורקן" היה בגזרה המרכזית, ב-ק"מ ה-75 של התעלה, מול איסמעיליה, על הציר המרכזי איסמעיליה-טסה-רפידים מצפון - במרחק 7 ק"מ, מעוז "חיזיון", ומדרומו, במרחק של כ-20 ק"מ - "מצמד" המעוז נועד לשלוט על קו המים, לשמש לתצפית והתראה בפני צליחה, ולאבטח את ציר הכניסה לסיני

ק ר ע

המעוז נבנה בשטח המישורי חולי המשתרע ממזרח לתעלה, עביר כמעט ללא מגבלות צירי אורך "טלסמן" - כביש איסמעיליה - טסה (רפידים) כביש סוג א', באורך 30 ק"מ (עד טסה) (עד רפידים - 80 ק"מ) דרך משנית שנסללה על-ידי צה"ל - "מירה" - כביש סוג א' באורך 5 ק"מ מהמוצב נוח לציר "לכסיקון" ציר רוחב "חוקר" - דרך סלולה הנמשכת צמוד לתעלה מ"מילנו" עד "פורקן" (המשכו של "אשר") מחברת את המעוזים. "לכסיקון" - כבחש התעלה, סוג א', העובר במרחק 2-3 ק"מ מהמעוז - נמשך מ"מילנו" עד מעוז המזח

"פורקן" היה מורכב מ-3 מוצבים "פורקן א'" - המעוז המאויש 80 100 2 מוצבים לתצפית יום שאוישו ביום בלבד "פורקן ב'" (2x92 מ') כ-600 מ' מדרום ל"פורקן א'" נוח (86x106 מ') 2 ק"מ מדרום ל"פורקן ב'" בכניסה לאגם תמסח

מבנה המעוז

"פורקן א'" היה בנוי על גב סוללת עפר גבוהה, תלולה מאוד כלפי צד צפון וצפון-מזרח, ובתוכה הבונקרים על-גבי הסוללה נבנו תעלות קשר ולאורכן העמדות ב"פורקן" 6 עמדות תצפית וירי, בתוך החצר 4 עמדות נ"מ ועמדת מרגמה, מגדל תצפית ועמדת פריסקופ - לצד צפון מצודדרום ודרום-מזרח (עמדות 1, 1א') היה שדה ראיה נרחב עד לטווח של כ-4 ק"מ, מדרום סגר "פורקן ב'" את השטח עד למרחק של כ-400 מ' היה שטח מת, פרט לגבי תצפית

ה א ו ל ב

בגזרה שמדרום האי אל-בלח עד איסמעיליה חנתה דיב' 2 חיל"ר של הצבא המצרי שכללה 3 חטיבות חיל"ר, חט' 14, 120, 117⁽¹⁾ חט' ממוכנת, חט' טנקים (לכל חט' חיל"ר - גודר טנקים בעומר)

* כינויו הקודמים עמירם, נרקוזה, נחלה
(1) סיכום מודיעין פיקוד דרום, עמ' 55, כנס מעוזים, אוג' 252, עמ' 51

חט' חי"ר מצרית הייתה מורכבת מ-3 גדודי חי"ר, 1 גד' טנקים טי-34, פלוגת סיור, גדוד נ"מ, ארטילרית שדה ו-נ"ט בעצמה של 2 גדודים

המעוז היה מאויש על ידי מחלקת חי"ר (26 חיילים) מפלוגה א' 68 ו-ת"פ גדוד 184/חט' 14 (2)
ה-מ"פ, רס"נ ויזל מאיר שהיה מופקד על מעוזי הגזרה המרכזית "חיזיון", "פורקן", "מצמד"
ו"לקקן", ישב ב"פורקן"
ה-מ"מ, סגן להב יהושע, סמל המעוז - מרדכי אייכנבאום (ה-רס"פ - יורם כנען הגיע למעוז
כ-מש"ק נוסף יום לפני המלחמה)

נ ש ק

הנשק במוצב כלל 8 מא"גים (7 בעמדות ו-1 על ה-זחל"מ) לכל מא"ג - 10 ארגזי פעולה, וארגזים
נוספים בבונקר התחמושת 1 מרגמה 81 מ"מ בעמדת המרגמה עם 200 פגז, 1 מרגמה 52 מ"מ,
2 מרנ"טים, 1 רומה, וכן נשק אישי - מקלעונים, עוזים ורובים
בכל עמדה היו 20 רימוני רסס ו-5 רימוני עשן
המכשירים האופטיים שהיו במעוז - משקפת חד-עינית, 1 פדיסקופ, 2 מא"כים - שרק אחד מהם
היה תקין
לא היה ציוד להחלפה למקרה של קלקול (1) ה-מ"ק-25 לא היו תקינים, הסוללות היו ישנות והייתה
בעייה של החלפת ציוד, וההתקשרות ל-חמ"ל ארכה זמן רב (2)

הפעילות לפני המלחמה

החיילים הגיעו למעוז ב-25 בספט' 1973, לאחר יום אימונים ב-מא"ג בבלוזה, שלא היו
מספיקים ונעשו בחיפזון, בגלל החגים והצורך להחליף את האנשים ששרתו בתעלה, כדי שיספיקו
להגיע הביתה לראש השנה (3)

הפעילות השגרתית של המעוז עד המלחמה כללה תפיסת עמדות קבועות לתצפית ב"פורקן א"י
ובמעוזי תצפית היום "פורקן ב"י ו"נוח", וכן עמדת נ"מ אחת ב"פורקן א"י עמדת ה-נ"מ
הקבועה הייתה זו שבהמשך לעמדת המרגמות הקרובה ל-חמ"ל הייתה תצפית בעמדת השער (שנקראה
"כוננות אנטנות") (4) כן היה תרגול בהכרת המעוז, בכניסה למצבי כוננות (ספיגה ופישה)
ובחבירה לכוחות שכנים

המעוזים המדוללים היו מאוישים כיום בלבד, בדרך-כלל על-ידי 3 חיילים שהיו באים בבוקר
ועוזבים עם חשכה לפני צאתם את המעוז היו מדליקים אור כדי ליצור רושם שהמוצב מאויש

-
- (1) תחקיר, עמ' 28
(2) שם, ע"ע 29-30 הקשר, אבי זפה אמר ל-מ"פ "אוי ואבוי אם כך יתנהגו במלחמה" הכוונה
להחלפת ציוד, שכן ביקש סוללות ולא קיבל
(4) שם, עמ' 12 "כוננות אנטנות" - לשבת בעמדת השער ולצפות אם מתקרבות אנטנות למעוז,
ואז לתת התראה
(3) "אימון די חפיף" תחקיר, עמ' 5 אימונים ב-מא"ג, אב"כ, ע"ר

בדרך-כלל היה חייל אחד בתצפית (דרוך ומוכן בנעלים) ו-2 במנוחה לא היו הנחיות למקרה של מלחמה האנשים צפו לעבר האויב והיה עליהם לדווח על הנעשה מ"נוח", למשל, היו מדווחים אם הדייגים ירדו לדוג, זה היה הקריטריון לרגיעה⁽¹⁾

מידי 2-3 לילות הייתה יוצאת חוליה בזחל מים ל"סיורי הונאה" ל"מצמד" ול"חיזיון" בסיורי לילה אלה היו נעצרים כל כמה מאות מטרים ו"עושים רעש" כאלו מורידים מארבים, וכעבור כמה זמן היו חוזרים כאילו לאסוף את המארבים כל זה נועד ליצור רושם אצל המצרים של דריכות ועירנות ולהתרות בהם שלא יעזו לפתוח בפעולות איבה⁽²⁾

מפקד המעוז, שוקי, דרש כל הזמן אמצעים לשיפור וביצור העמדות, כגון שקים לעמדה 2 ו-2א' שהגישה אליהם הייתה קשה ביותר, אך הודיעו לו שאין שקים כך דרש שוקי שיבוא מישהו מהארטילריה להראות את המטרות, ורק ביום שישי (5 ב-אוק') הגיע מישהו מה-חת"מ והסביר את המטרות - את 6 ה-"ש"-ים, שהיו חביות מסומנות בלבן ועליהן מספרים⁽³⁾

אחד התפקידים של שוקי היה להעלות לפני חשכה למגדל התצפית למשך שעה בערך

מאז ה-1 ב-אוק' עלתה רמת הכוננות, שהתבטאה בהגברת התצפיות, תפיסת עמדות נוספות, תגבור הביוקים וביטול החופשות

אנשי התצפיות התחילו לדווח, מאז ה-1 ב-אוק', על תנועת כוחות ופעילות בעבר השני של התעלה חיללים מצרים נראו מתחפרים, פורקים תחמושת ופורשים רשתות הסוואה

ביום רביעי (3 ב-אוק') בשעות אחר-הצהריים, נראו טילי ק"א על משאיות שנעו לכיוון איסמעיליה למחרת (4 ב-אוק') הבחין ה-מ"פ בכירור בטיל על-גבי משאית שנעה בשדות ונעלמה, והוא דיווח על כך לגדוד

בעקבות הדיווח הגיעו 2 קצינים מהפיקוד וחקרו אותו אם ומה ראה⁽⁴⁾ התצפיתנים מ"נוח" ומ"פורקן" ב' דיווח שזיהו פעילות ותנועה רבה בצד האויב, ו-מכ"מ שהתחיל להסתובב, וביקורי קצינים מצרים בכירים ביום שישי (5 ב-אוק') הגיעו חיללים מיחידה מיוחדת שתפקידם היה, ככל הנראה, לבדוק את אמיתות הדיווחים, וקיבלו לרשותם בונקר מיוחד (מס' 4) שהכניסה אליו נאסרה

בצד האויב היו תצפיות קבועות, בכלל זה תצפית על "נזם ז", החלק המזרחי של איסמעיליה, על שפת אגם תמסח, ו-2 תצפיות על בית החולים, אחת - בקומה השלישית ואחת - על הגג בצד המצרי עבדו ביום טרקטורים, ובדיווחי הבוקר צריכים היו התצפיתנים למסור את הטרקטורים עובדים, ואם התצפיתנים המצרים עלו לתצפיות, וכך אם הגנן שבבית שממול המעוז יצא לעבוד בגן אלה היו הסימנים לרצינות המצב⁽⁵⁾

(1) תחקיר, עמ' 30

(2) שם, עמ' 24

(3) שם, עמ' 25

* נראה ש"דובלה" הוא כינויו של מרדכי איזנבאום (ח א)

(4) תחקיר, עמ' 22 "איזה סרן מתפיקוד ניסה לשכנע אותי שאולי אני טועה"

(5) הבית שמול המעוז היתה הוילה שהייתה שייכת בעבר למשפחתה של רעיית אבא אבן (שם, עמ' 23)

ביום שישי (5 ב-אוק') נשמע דעש שרשרות שהעיד על התרחשות ופעילות בצד האויב, אולם הרעש יוחס לתרגיל של הצבא המצרי אפשר היה לראות מפקדים בכירים שבאו לבקש והצביעו לכיוון עמדות הצליחה שלהם שמולן עמדו הטרקטורים שלנו⁽¹⁾ בלילה (ליל 5-6 ב-אוק') נשמעו הלמות פטישים, ניתן היה להבחין באמצעות ה-מא'כים במפקדי צוותים של הקומנדו נותנים תדריכים (ניתן לזהותם לפי הבגדים השחורים עם פסים צהובים)

בשבת (6 ב-אוק') בבוקר דיווח התצפיתן מ"נוח" שעמדות התצפית של המצרים אינו מאוישות ושהחילים מסתובבים בחגור מלא ובקסדות, שהוא מזהה צלפים ושאנשים נמצאים ליד משטח הצליחה אולם עם זאת עדיין הכל כרגיל - נראו אנשים רוכבים על אופניים, ופה ושם נראה דיג שדג⁽²⁾

בסביבות 1000-1100 נערך מסדר בצד המצרי, מאחורי בית-החולים הישן, ואפשר היה ממש לספור את האנשים היו שם כ-1000 איש מול "מצת" במרחק של כחצי ק"מ מ"פורקן" צפונה, על משטח הצליחה, נראו רזקוזים, בכל אחד קרוב ל-200 איש וכן נראו חיילים לבושי אפודי מגן שגררו עגלות וארגזים שהיו בהם, ככל הנראה, טילי כתף, ובכנסו אל מאחורי החולות, וחיילים אחרים שעסקו במתיחת חוטי טלפון עמדות התצפית של ה-או"מ מול "ורקן" היו מאוישות עד 10 דקות לפני פתיחת האש

(1) תחקיר, עמ' 22 היה שם קצין בדרגת תת-אלוף או אלוף, והקשר, אבי יפה, אמר שלו היה לו מיקרופון טוב וטלסקופ, היה יכול להקליט את דברי הקצינים המצרים שהסתובבו על הרמפה ו"אז אולי לא הייתה מלחמה" (שם, ע"ע 29-30)

(2) שם, עמ' 31

ה מ ל ח מ ה

כוננות ספיגה

ב-061300 קיבל ה-מ"פ, מאירקה התראה ממפקד גד' 184, רס"נ, שאול שלו, שמגיעים מטוסים שלנו לצילום, ושעל אחד הקצינים לעלות לתצפית ולדווח אם מתרוממים טילים דקות מספר לאחר-מכן הודיע ה-מג"ד ל-מ"פ על "שובך-יונים" לקראת 1700, והורה "לקפל" את התצפיות עד חשעה זו

ה-מ"פ הודיע מיד על "כוננות ספיגה" לשעה 1700 ושלח זחל"מ לאסוף את אנשי התצפיות מהמעוזים המדוללים "נוח" ו"פורקן ב"

ב-1330 קיבל ה-מ"פ הודעה על כניסה מידית ל"כוננות ספיגה" הוא הודיע ל-מ"מ שוקי שהיה על מגדל התצפית, ושוקי הורה לאנשים באינטרקום להיכנס לבונקרים ⁽¹⁾ מרבית אנשי המעוז נכנסו לבונקרים ודם אנשי התצפית הספיקו להגיע למעוז ב-1345-1350 ולהיכנס לבונקרים

בפרוץ המלחמה היו במעוז 32 חיילים - 2 קצינים - 4 מש"קים, מהם 18 לוחמים, 8 אנשי מקצוע ושיירותים, 6 חיילי חמ"ב ⁽²⁾

בבונקר ה-חמ"ל היו 15 אנשים, מהם 7 לוחמים ה-מ"מ, שוקי, סמל המעוז - מרדכי אייכנבאום, ה-מש"ק - יורם כנען (בא למעוז יום לפני המלחמה), אזולאי, בן-הרוש, חפיף וקיש היתר היו הרופא - ד"ר אביטל, החובש - משה ברנע, 2 קשרים - אבי יפה ולוי שלמה, הנהג גואטה גדעון, הגנרטוריסט - גואטה אברהם, מכ"ש - עזרי דוד ו-מש"ק דת - יעיש עזרא

בבונקר 2 היו 7 אנשים אילון אבנר, נחמיה דוד, נגדאי עמרם, ששון יעקב, סעדיה עובדיה, בלאג אברהם והורבשטין מאיר

בבונקר 4 הייתה החוליה של חמ"ב (בסביבות 1315 קיבלו ה-4 הוראה בקשר לחסל את הציוד ואת המסמכים ולהתכונן לעזוב את המקום ב-1330 בערך הגיע נ"נ עם נהג וחייל נוסף כדי לחלץ את הארבעה, אבל הם לא הספיקו לצאת) אלה היו זילברשץ ברוך, שמעון ⁽³⁾, דגן אדוארד, כנען דוד, טוויג אברהם ולוי רוני

מספר אנשים היו בעמדות בעמדת נ"מ א' - מרציאנו משה, בעמדה 1, עמדת השער - עמרני יוסף במגדל התצפית - כהן צ'רלי, רגם, שלא הספיק להיכנס לבונקר

ה-מ"פ, מאירקה, היה בעמדת הפריסקופ

- (1) שוקי שהיה על מגדל התצפית ראה את המטוסים שלנו שצילמו ושמע את ההודעות שקיבל מאירקה על קיפול המוצבים המדוללים ועל כניסה לכוננות ספיגה הוא ירד לבונקר, הודיע באינטרקום על "כוננות ספיגה" ונשאר בבונקר ואילו מאירקה עלה למעלה
- (2) 2 קשרים, 1 גנרטוריסט, 1 רופא, 1 חובש, 1 מכ"ש, 1 איש שלי"ת, שבא לרגל החגים לתקוע בשופר, אך מלא גם תפקידי תצפית (תחקיר, עמ' 24) 6 חיילי חמ"ב (4 שהגיעו לפני המלחמה ו-2 שבאו לחלצם ונתקעו)
- (3) שם משפחתו לא ידוע

ב-061347 הופעל בגזרת "ליבבן" * ברשת הגזרה הדרומית, ונשמעו צעקות של 215 ב', התצפית ארוכת טווח, שמזהים 4 מטוסי אויב וכן הליקופטרים שחדרו לשטחנו וטסים לעבר טסה (1)
ב-1350-1400 התחילה הפגזה כבדה של מרגמות 160 מ"מ, על כל המתחם, בכלל זה על "פורקן ב'" המדולל ועל הרמפות מסביבו

מאירקה שהיה בעמדת הפריסקופ הצפונית, לשם הגיע מספר דקות לפני ההפגזה, זיהה מיד עם נפילת הפגז הראשון, צליחת חי"ר מצרי באזור "מצת", ב-ק"מ ה-72-74 מצפון ל"פורקן" שם נראו סירות גומי, בכל אחת כ-10 אנשים, צולחות את התעלה, מורידות את האנשים על החוף וחוזרות להביא אנשים נוספים

החיילים שנחתו על החוף תפסו מיד את עמדות הטנקים, במרחק של 400-500 מ' צפונית מהמוצב הם תקעו דגל מצרי וכן את דגל הקומנדו, ופתחו באש לעבר עמדות המעוזים המדוללים (1415-1430) גם מהרמפה שממול המעוז, הנמצאת מדרום לבית החולים, נפתחה אש מטנק מצרי שהתמקם על "נזם ז" וירה ללא הרף לעבר העמדות הטנק זיהה את הפריסקופ וכיוון אליו את האש טנק נוסף צלף כל העת מחורשה מעבר לתעלה על "נזם ז" היה כוח חי"ר שצלף לכיוון המעוז במקלעים ממש מול מגדל התצפית (2)

מאירקה דיווח מיד ב-מ"ק 25 שלו לגדוד על הצליחה וביקש סיוע ארטילרי עם הישמע הפגזים וקולות הירי בבונקר ה-חמ"ל, חשבו האנשים שהאויב עולה על המעוז שוקי, שהיה ליד מכשיר הקשר שמע שעולים על "חיזיון", יצא מהבונקר ורץ חעמדת השער (עמדה 1) לראות אם יש הליקופטרים (5-14-1410), ו-2 חיילים (יורם ודובלה) תפסו את פתחי הבונקר משנוכח שוקי שאין הליקופטרים הוא רץ לעמדה 2, משם ראה את הטנק הצולף ואת האש מה"נזמים" וחדר לבונקר ה-חמ"ל תוך כדי ריצה ראה ש"פורקן ב'" ו"נוח" אפופים עשן, המוצבים המדוללים הופגזו לא פחות, ואולי אף יותר, מ"פורקן א'" מדי פעם בפעם יצא שוקי החוצה, לעמדה 1, לראות אם האויב התקדם לשער, וב-1420-1430 נכנס ל-חמ"ל והורה לאנשים לצאת לעמדות (3)

כל אותו זמן עקב מאירקה מעמדת הפריסקופ אחר פעולת האויב הצולח מצפון וגם מדרום ומתקדם לעבר המעוז תוך כדי הפגזה (1422)

ב-1430 בערך, נחלשה ההפגזה, והמצרים התחילו לירות פגזי עשן צבעוניים ולמסך את אזור "הירוק" (אזור החיץ והצמחייה) בעשן ירוק וסמיך בחסות העשן והאבק צלחו חיילי האויב את התעלה והחלו לעלות מצפון ולגלוש לעבר עמדות הטנקים העשן והאבק הכבידו על הראייה ועל הנשימה (4)

- *"ליבבן" - סירנה המופעלת להזעקת הלוחמים מכשיר המדווח על חדירת מטוסים (חט' 14, עמ' 4)
(1) חט' 14, עמ' 4
(2) תחקיר, ע"ע 41-42, ספר חט' 14, עמ' 14 כוחות ה-חי"ר של חט' 4 דיב' 2 צלחו צפונית ל"פורקן"
(3) לדבריו - זכר שוקי על סמך הניסיון ממלחמת ההתשה שעם הפסקת ההפגזה יש סיכויים שהאויב ינסה לפשוט על המעוז, לכן רץ להוציא את האנשים לעמדות (תחקיר, עמ' 46)
(4) האנשים חשבו שזו התקפת גזים ואף חיפשו ציוד אבי"כ (תח' "פורקן", עמ' 45 וכן עמד' 47)

היצאה לעמדות

למראה הפגזים הצבעוניים הורה מאירקה לאנשים לצאת לעמדות, אולם אותה שעה כבר היו שוקי וחלק מהאנשים בעמדות, לאחר ששוקי, כאמור, הורה להם לצאת, זמן מה קודם היערכות "פורקן" הייתה עתה כדלקמן

בבונקר ה-חמ"ל וב-תאג"ד היו 8 הרופא, החובש, הקשרים ואנשי השירותים, ועוד 6 אנשי חמ"נ שעברו גם הם מאוחר יותר מבונקר 4⁽¹⁾ בעמדה 1, עמדת השער - (2) ננדאי וששון בעמדה 1 - יורם כנען

בעמדה 2 - (2) מרציאנו ואזולאי (עם הפגז הראשון אמר סמל המעוז למרציאנו לעבור מעמדת השער לעמדה הדרומית, משם ירו)

בעמדה 2א' - (2) בלאג אברהם, סעדיה עובדיה

בעמדה 3 - (2) חפיף נסים, נחמיה דוד

בעמדה 3א' - (3) מאירקה, שוקי וקיש

בעמדה 4 - (2) אייכנבאום מרדכי ואילון אבנר

בעמדת המרגמות - 2 הרגמים, שירלי זמאיר

לחימת המעוז התרכזה בעיקר בעמדות הצפוניות 3א' ו-4 ובעמדת המרגמות אנשי 3א' הפעלו את ה-מא"ג לכיוון צפון, לטווח של כ-700 מ', על חי"ר האויב שהיה ערוך לאורך הרכס

2 הרגמים פתחו לפי הוראות ה-מ"פ באש ממרגמות ה-81 מ"מ לעבר "ש" 1 ומשם צפונה על עמדות הטנקים ועל אזור הצליחה ה-מ"פ טיווח בצעקות, וצ'רלי, הרגם, ירה ללא הרף, עד שנותרו לו 3-5 פגזים פתוחים בלבד הרגם השני, מאיר, רץ להביא פגזים נוספים שהיו בזבילים בארגזים בתוך הבונקר, בהתאם להוראות עברו למעלה מ-20 דקות עד שהובאו ארגזי הפצצות ונפתחו (שעה 1450 בערך) 2 לוחמים, בלאג וסעדיה, נטשו את עמדתם, עמדה 2א', מאחר שלא ראו משם את האויב, הצטרפו לעמדת הרגמים ועזרו בפתיחת הארגזים רק ב-1450-1500 הפעיל הרגם את מרגמת ה-81 מ"מ באופן נמרץ ויעיל.⁽²⁾

ההתקפה על המעוז ארכה למעלה משעתיים, עד 1600 בערך המצרים הוסיפו לצלוח ולירות עשן ירוק מעל לאזור הצליחה והתקרבו עד ל-200-300 מ' מהמוצב המעוז ריכז את אש ה-נק"ל ומרגמות ה-81 מ"מ לעבר אזור הצליחה, והאש המרוכזת והיעילה הסבה אבדות ניכרות ל-חי"ר האויב חיילים מצריים נראו נופלים (ה-מא"ג ירה 4-5 ארגזים והמרגמה 120-150 פגז) מאירקה ביקש סיוע ארטילרי ונתן מטרות מוגדרות על "מצת" ועל "ש" 1, הקרוב ביותר לאזור הצליחה, ועל "בזם ז"

ב-1530 בערך כבר נראו סירות של האויב חוזרות עם נפגעים תחילה עם נפגע 1-2, ואחר-כך עם יותר לאחר שעתיים של אש נק"ל ומרגמות וסיוע ארטילריה, זעום ככל שהיה, הצליח המעוז

(1) חיילי חמ"נ ניסו להתקשר בטלפון לבונקר ה-חמ"ל מפני שלא ידעו מה לעשות לא היה להם נשק ולא שכפ"צים אך כיוון שהטלפון לא פעל, הם יצאו מהבונקר, והורידו את הציוד שלהם מה-נ"נ

(2) צ'רלי ירה על האויב עוד לפני כן, כשהיה בעמדה 3א' וראה את האויב המתקדם לדבריו ירה כארגז פעולה, רץ לעמדת המרגמה, ושם קיבל הוראה ממאירקה לטווח על "ש" 1 (תח' "פורקן", עמ' 48)

להדוף את ההתקפה⁽¹⁾ האויב נסוג, נעצר במתחם שבין ציר "לכסיקון" לציר התעלה והתמקם שם (1630)

ההתקפה - שלב ב' 062400-061700

בסביבות 1700 הבחינו אנשי "פורקן" שהמצרים מקימים משטחי צליחה בעיקול התעלה מצפון לאיסמעיליה, ובונים גשר במרחק של כ-2 ק"מ מפקד המעוז דיווח על כך למפקדת החטיבה וביקש סיוע של חיל-האוויר⁽²⁾ המצרים ירו על המעוז, וכל האזור כוסה בעשן סמיך המעוז השיב באש נק"ל ובמרגמת 81 מ"מ והדף את ההתקפה אולם הצליחות נמשכו בייחוד מ'נזם ז"י

ב-1730-1800 נחתה שוב הפגזה כבדה על "פורקן א"י" וכן על "פורקן ב"י" שארכה קרוב לשעה (עד 1900 בערך) האויב טיווח על המעוז במרגמות 160 מ"מ ו-120 מ"מ וקבע את המטרות, וארטילרית האויב כוונה פנימה לתוך המעוז וירתה כ-1000 פגז⁽³⁾

בסביבות 1800 התחיל האויב להעביר בחסות החשכה, טנקים ונגמ"שים לצד שלנו בשלב ראשון הועברו הטנקים על-גבי דוברות, ובשלב מאוחר יותר, לאחר שהוקמו הגשרים - על הגשים תפקידם של כוחות השריון היה בשלב הראשון להיאחז בקו שעד כביש התעלה ולהשיב על התקפת-הנגד של כוחותינו, ובשלב מאוחר יותר - להרחיב את ראש הגשר עד לאזור כביש ה-חתי"מ⁽⁴⁾

בסביבות שעה 1900 נעשתה ההפגזה דלילה יותר ומידי פעם בפעם נורה פגז והייתה "אש טורדנית ומרגיזה"⁽⁵⁾ מאירקה נכנס ל-חמ"ל ודיווח שהמעוז במצב תקין וביקש שוב סיוע ארטילרי עתה נודע לו שמצבו של "חיזיון" קשה ביותר, שיש שם הרוגים⁽⁶⁾

בסביבות שעה 2000 חלפו מטוסי אויב מעל המעוז, ה-מ"פ ביקש סיוע אווירי, ואמנם, כעבור זמן קצר הגיעו 2 מטוסים שלנו⁽⁷⁾ הטרדות האויב נמשכו עד 2035 לערך, ותוך אותו זמן כבר בספיק האויב להתמקם בשטחנו באזור "פורקן" כבר היו 4 גשרים, ומצפון לצומת "טליסמן"-לכסיקון" היה כבר חי"ר מצרי רב⁽⁸⁾

ההיערכות לקראת הלילה

לקראת הלילה חלו מספר שינויים קלים בהיערכות רוב אנשי המעוז נשארו בעמדותיהם, בכלל זה 6 אנשי יחידת המודיעין שיצאו לעמדות בלילה הודיעו ל-6 הבחורים שעליהם להתכונן להישאר

(1) על הסיוע הארטילרי - להלן

(2) סיוע חיל-האוויר הגיע יותר מאוחר דק בשעה 1900, על כך להלן

(3) תח' "פורקן", עמ' 51 "ראינו איך שהם מטוחים, מגיעים לנקודה מסוימת ומסיימים"

(4) ספר חט' 14, עמ' 56

(5) תח', עמ' 54, דברי ה-מ"פ

(6) רמי (סגן אחרים ברעלי) מפקד "חיזיון" עדיין היה באותו זמן בחיים, אבל היה פצוע

קשה, ואילו סמל המעוז היה הרוג (ח א)

(7) תח' "פורקן", עמ' 55 ח"א שלנו הפציץ שירת אספקה מצרית ו"העדיף אותה לגמרי" ראה

להלן

(8) לוח אירועים - יומן חמ"ל

אג"מ/מה"ד הסטוריה
 ענף חקר זירת דרום
 הד - 7 - 121
 עותק מס'

במקום ושעליהם לסלק כל דבר רגיש, ומכאן הסיקו שהמעוז מנותק, שכן לו הייתה אפשרות היו מחלצים אותם⁽¹⁾

בעמדה 3א' - נשאר שוקי ואליו הצטרף חייל אחד מיחידת המודיעין (ברוך)

בעמדה 4 - נשאר אילון אבנר ואליו הצטרפו 2 מיחידות המודיעין

בבונקר ה-חמ"ל היו עתה 13 איש, בכללם - ה-מ"פ וסמל המעוז

החיילים שהיו בעמדות, ריכזו את המחסניות, פתחו את ארגזי הרימונים, ניקו את הנשק והיו דרוכים וערים לכל רעש⁽²⁾ מטוסי חיל-האוויר שלנו חלפו מעל לתעלה ואש נ"מ חזקה נחתה עליהם השמיים היו אדומים מעשן אש ה-נ"מ של המצרים, האויב זוהה לפי הרקטות הירוקות שלו ולפי אש ה-נק"ל הרב בשטח הייתה בעיה להוריד את ה-מ"כ מהמגדל, כי חשבו שזה יעזור, אבל למעשה לא ראו דבר מחמת העשן שכיסה את כל אזור הצליחה

ב-2300 התחילה שוב הפגזה ארטילרית מסיבית ממרגמות 160 מ"מ, והמעוז ביקש סיוע ארטילריה הסוללות של גד' 403 שכבר היו פרוסות בגזרה מאז שעה 1900 עם 9-10 קנים, פתחו באש על משטחי הצליחה, וקנים בודדים הופרשו למטרות "ש" לטובת המעוזים, ובכללם "פורקן"⁽³⁾ הארטילריה ניסתה גם לפגוע בגשרים על-סמך הדיווח מהמעוז כמעט כל האש הייתה בלתי מבוקרת, והבקרה החלקית הייתה מבוססת בעיקר על דיווחי פגיעות ממפקדי המעוזים⁽⁴⁾

ההפגזה נמשכה 20 דקות בערך (עד 2320-2330) וכתוצאה ממנה נהרס חלק מבונקר ה-חמ"ל, אחר-כך השתרר שקט, ורק פה ושם היה ירי דליל, ונשמע רעש של כלי-רכב שנעו מדרום צפונה על ציר "ויזה" לעבר אזור הצליחה אותה שעה כבר הספיקו המצרים להתמקם בשטח שלנו מאחורי החביות ישבו 2 חיילים מצרים עם שקים של גוריאנוב⁽⁵⁾ מאירקה לא חשש מפני התקיפה בלילה, כי חשב שהאויב לא יעז להיכנס בלילה למעוז ואולי רק יטריד, אך לעומת זאת חשש מאוד מפני התקפה עם שחר הוא שמע על ניסיונות סיוע וחבירה למעוז שלא הצליחו, וכך שמע ש-5-6 טנקים שלנו התקרבו עד לטווח של 3-4 ק"מ מהמעוז, על ציר "לכסיקון", ונפגעו ונשארו רק 2 טנקים שקיבלו פקודה לסגת וכך זה היה 2-3 פעמים הידיעות על הטנקים הדאיגו אותו מאוד, אולם כשביקש לשלוח אליו טנקים, נאמר לו שהטנקים יישלחו, ועל-כן קיווה שעד הבוקר, שעת ההתקפה הצפויה, אכן יגיעו הטנקים⁽⁶⁾

ב-070330 בערך, ניצלו האנשים את השקט ונחו, כל אחד לפי תורו, כמחצית השעה⁽⁷⁾

- (1) תחקיר, עמ' 59
- (2) המעוז שימש כמקור מידע, ומידי פעם התקשרו מהחטיבה ושאלו מה רואים בשטח בעניין קרבות הטנקים שלנו נגד חי"ר האויב כן שאלו מידי פעם אם מהמעוז רואים פגיעות, שכן הארטילריה טיווחה את ה"נזמים" אבל האמת היא ש"המעוז לא ראו פגיעות" קרה שטנקים שלנו ירו לכיוון ה"נזמים" והטנקים שלנו עמדו בטווח של 3-4 ק"מ מהמעוז (שם, עמ' 56)
- (3) הארטילריה פעלה לטובת "חיזיון", "פורקן", "מצמד" ו"לקקו" (ספר חט' 14, עמ' 7)
- (4) שם
- (5) תחקיר, עמ' 55
- (6) על דברי התרעומת של אנשי המעוז ושאלותיהם "איפה הטנקים שלנו?" השיב ה-מ"פ, מאירקה, ש-צה"ל בוודאי החליט לתת קדימה לרמת-הגולן, ומשום-כך על המעוזים להחזיק מעמד יום-יומיים (שם, עמ' 55)
- (7) בשעה 0300-0400 שאל מאירקה את אבי הקשר אם הוא מקליט את הנעשה, ואבי אמנם הקליט "כדי שהעסק ייכנס להסטוריה" (שם, עמ' 54)

הסיוע למעוז

סיוע טנקים (6 באוקטובר)

פ"ל ז' /גדוד 184

פ"ל ז' 14/184, בפיקודו של סרן ישראל ניצן, הייתה צריכה בהתאם לתכנית לנוע עם קבלת פקודת "שובך-יונים" ולהתפצל לשני כוחות אחד מח' (5 טנקים) בפיקודו של ה-מ"פ - "פורקן" והאחד מחלקה (4 טנקים) בפיקוד ה-סמ"פ ל"מצמד" הפלוגה הייתה ב-6 ב-אוק' בכוננות לתזוזה בתעוז "נוזל" ומנתה 9 טנקים (1)

ב-061330 לערך ניתנה פקודת "שובך-יונים" והחיילים עלו על הטנקים והתחילו לנוע, ותוך כדי תזוזה התחילה ההפגזה

תוך כדי תנועה התברר ל-מ"פ שכתוצאה מאי הבנה נעים איתו מ"מ 1 ו-מ"מ 2 בלבד רק מאוחר יותר, בהגיעם לאזור "פורקן" הצטרף טנק גור מ"מ 1 ואחר-כך גם טנק ה-מג"ד (2)

ב-1420-1430 הגיע כוח ה-מ"פ לצומת "טליסמן"-לכסיקון" ובתקל ב-חי"ר של האויב בשטח נראו מאות חיילי חי"ר

הכוח פתח באש תותחים ומקלעים על האויב מ"מ 1 בשלח לתפוס עמדה ב"סגול 262", בהתאם להוראות ה-מח"ט, כדי לשלוט על מרחב "מצת"-פורקן" ולהדוף צליחה באזור "פורקן" (1428) (3)

תוך כדי תנועה לעמדה ב"סגול 262" בפגע טנק מ"מ 1 מטיל נ"מ שנורה מאזור "נזם ז"י" ונדלק מיד כיוון ש-מג"ד 184 שהיה על "טליסמן 20", בתנועה ל"פורקן", הזהיר את מ"פ ז' מפני טילים (1445), החליט ה-מ"פ לחדול להסתער ותפס עמדות ופתח באש מרחוק הכוח התמקם בעמדות ב"סגול 237" (במרחק של כ-500 מ' ממזרח לציר "לכסיקון") וטנק ה-מג"ד היה איתו, חלק מהטנקים ירה על חי"ר האויב וחלק - על רמפות האויב ב-גדמ"ע

לאחר זמן מה עזב טנק ה-מג"ד את המקום ונותרו 3 טנקים בלבד טנק אחד נע לעבר טנק מ"מ 1 כדי לבדוק מה קורה ו-2 הטנקים הנותרים ירו לעבר האויב הרב בשטח, הפלוגה ירתה כמות גדולה של אש על ה-חי"ר המצרי בשטח, אולם המצרים היו רבים מאוד והלכו והתרבו

בסביבות שעה 1600 נפגע טנק מ"פ ז' /184, וה-מ"פ נפצע החיילים נטשו את הטנק ותפסו עמדה עם מקלע ליד הטנק הכוח שהה במקום זה עד סביבות 1800, עד שחולץ על-ידי קמב"צ חט' 14 (4)

- (1) עוד 3 טנקים הוקצו ל-חפ"ק החטיבתי ול-חפ"ק הגדודי, ואחד - היה בלתי תקין (חטיבה 14, עמ' 9)
- (2) ה-מ"פ קרא לגורים להצטרף אליו, ובהגיעם לאזור "פורקן" הצטרף טנק גור מ"מ + 1 בעוד טנק ב' הצטרף ל-ח ה-מ"פ, נוצר מצב שכוח ה-מ"פ מנה 4 טנקים בעוד שכוח ה-סמ"פ מנה 5 ה-מג"ד יצא מיד עם פתיחת האש ל"נוזל" להצטרף ל-פ"ל ז' חט' 14, עמ' 175 (רשת "סינר")
- (3)

באותו זמן (בערך ב-061600) הצטירה ב-מפח"ט תמונת מצב שכוחות ח"י"ר תוקפים לאורך כל תעלת סואץ, כשהם מתוגברים בנשק נ"ט ומסתייעים באש ארטילרית מסיבית ביותר ובירי מהגדה המערבית מפאת נחיתות כוחותינו ביחס לכוחות האויב, הוחלט בחטיבה לפצל את כוחותינו לשם סיוע למעוזים המותקפים ושליטה על אזור הצליחה⁽¹⁾

פ"ל ו' 184

בשעה 1600 לערך הגיעה לטסה פלוגת טנקים מ-חט' 460, בפיקודו של סגן משה בדש, שנועדה להיות הפלוגה השלישית של גד' 184⁽²⁾

מג"ד 184 הורה ל-מ"פ ו' לפצל את הפלוגה שמנתה 11 טנקים לשניים, ולנוע עם כוח אחד (7 טנקים) על ציר "טליסמן" מערבה לגזרת "פורקן"⁽³⁾ המשימה שהוטלה על הכוח הייתה לתפוס עמדות רחוקות מול הגשר ב-ק"מ ה-74 של התעלה, להשמיד כלים החוצים את התעלה ואחר-כך לשפר עמדות קדימה⁽⁴⁾ כוח מ"פ ו' החל לנוע על ציר "טליסמן" ב-1650 בערך

כוח קמב"צ 14

לאור הידיעות על מצבה של פ"ל ז' 184, קיבל סמב"צ חט' 14, סגן פנחס בר, הוראה מה-מח"ט לצאת לאזור "פורקן", לארגן מספר טנקים גדול, ככל האפשר, מאלה שנותרו בשטח וליטול לידי את הפיקוד

קמב"צ 14 לקח את טנק ה-מס"ח, מאחר שב-מפג"ד 184 לא נמצא טנק בשבילו, ויצא מטסה ב-1647 בערך⁽⁵⁾

באזור "טליסמן 34" יצר קמב"צ 14 קשר עם פ"ל ו' שהייתה בדרכה לאזור "פורקן" (סביבות 1700)⁽⁶⁾ וכיוון שהוא הכיר את השטח והיה מעודכן במצב, לקחת תחת חסותו את כל הכוח עד "נוזל" הם נעו בשדרה, משם התפרסו משני צידי הציר⁽⁷⁾

במעבר קו "נוזל" נחתה על הכוח הפגזה ארטילרית כבדה, הפגזים נפלו בין הטנקים ובעיקר על השטח שמצפון לציר "טליסמן" הכוח "שבר" דרומה והמשיך בתנועה מערבה (1730 בערך) בהגיעו ל"לכסיקון" תפס הכוח עמדות באזור "סגול 234" - "סגול 236" באזור צער "מירה" זיהה ה-קמב"צ 4 חיילים ששכבו על הסוללה אלה היו צוות מ"פ ז' הוא נע עם הטנק שלו לכבר החיילים שעל הסוללה, בחיפוי יתר הטנקים, וחילץ אותם (סביבות 1800)⁽⁸⁾ אחר-כך ריכז 5 כלים של פ"ל ו' וקיבל הוראה להיות מוכן להתקפה⁽⁹⁾

- (1) חט' 14, עמ' 27, בתחילה הייתה פלוגה זו שייכת לגדוד 196 ומנתה 11 טנקים, צוותה התבסס על 6 צוותי מט"קים מח"ט 500 ו-5 צוותי צוערים מ-בה"ד 1 שהגיעו לביר-תמאדה ב-5 באוק' בערב (שם, עמ' 29)
- (2) שם, עמ' 28, וה-סמ"פ עם מח' טנקים הופנה לאזור "מצמד"
- (3) שם, עמ' 29
- (4) רשת "מרגנית", ספר חט' 14, עמ' 179, וכן, עמ' 28
- (5) ב-061715 פ"ל ו' ב"טליסמן 26" ו-קמב"צ 14 כ-2 ק"מ מערבית ל"טליסמן"-פוטון" ("מרגנית", שם, עמ' 181)
- (6) שם, עמ' 28-29
- (7) שם, וכן עמ' 9 ב-1755 קיבל ה-קמב"צ את הפיקוד על מה שנותר מ-פ"ל ז' ועל פ"ל ו', ששת השעות, שם, עמ' 182
- (8) "עונג", שם, עמ' 184

כוח מג"ד 79

בשעה 1700 הטיל מח"ט 14 על מג"ד 79,⁽¹⁾ סא"ל שלמה ניצני, שהגיע לטסה עם 2 פלוגות (22 טנקים), את האחראיות על גזרת "פורקן"- "מצת" - שכללה את שרידי פל' ז' ואת מעוז "פורקן" מח"ט 14 עדכן את מג"ד 79 במצב, שתעוז "טלביזיה" בידי האויב ושיש גישור מצרי באזור "מצת", וייתכן גם שיש גישור באזור "חיזיון" וצליחה מצפון ל"מצמד", והטיל עליו לנוע עם פלוגה ח' לכיוון "מצת" ולקבל ת"פ את פל' ו' 184/1, הנמצאת באזור צומת "טליסמן"- "לכסיקון" ולהשמיד את האויב באזור⁽²⁾

ב-1730 נע מג"ד 79 עם פל' ח' (12 טנקים) לכיוון "מצת" במקביל לציר "טליסמן" ב-תנ"מ עד צומת "חזיזית", והתכוון לעלות על רכס "נוזל" ולהמשיך מערבה ל"מצת" בפריסה ובזהירות, מחוסר מידע על האויב בהגיע הכוח ל"נוזל" (שעה 1900-2000) נפתחה עליו אש ארטילרית שכללה גם פגזי זרחן

ב-1800 לערך קיבל מ"פ ו' 184/1, פקודה מ-מג"ד 79 לנוע לעבר הגשר שהמצרים הקימו ב"מצת" ולפגוע בו מ"פ ו' התחיל לנוע בחשכה מוחלטת בלי לזהות דבר, אבל בפניה צפונה מצומת "דיזי" ("טליסמן"- "לכסיקון") התחיל ירי נק"ל, מקלעים, מרנ"ט, ויותר מאוחר, גם טילי נ"ט "סאגר", על הטנק המוביל ה-מ"פ השיב אש והבחין משני צידי "טליסמן" ובצמוד לו נמצא מארב מצרי שלא הרגישו בו קודם⁽³⁾

ה-מ"פ נפצע, עדכן את הצוות והורה לפלוגה להתפרס בתבנית קו ולהבטח על כוחות האויב לפנים אולם, הפלוגה לא ידעה לאן להסתער, ה-מ"פ הוסיף לירות על מטרות שראה, התקשר עם קמב"צ 14 שהיה מאחוריו וביקש ממנו לישר את כל הכלים ולהסתער בלי להתחשב בטנק שלו (של ה-מ"פ), כדי לטהר את השטח

קמב"צ 14 לא רצה להסתער לפני שה-מ"פ יתפנה מהשטח ה-מ"פ התחיל לנוע עם הטנק שלו אל קמב"צ 14 הטען קשר בטנק ה-מ"פ כיוון את הנהג לאחור, ותוך כדי תנועה בכנס הטנק למחפורות ופרס זחל קמב"צ 14 שלח טנק שחילץ את ה-מ"פ אל ציר "טליסמן", ומשם פינזו אותו לאחור⁽⁴⁾

לאחר ש-מ"פ ו' פונה, נותרו במקום 6 טנקים, שאחד מהם היה תקוע במחפורות ואחד - שניסו לגררו, כלומר - 4 טנקים בלבד היו כשירים כשנפתחה אש נק"ל מצפון פרש קמב"צ 14 את הטנקים לאורך הכביש והתחיל להתקדם צפונה, לאחר⁽⁵⁾ כ-10 מ', כשנכנסו למרכז צומת "דיזי" (1900), האיר האויב על הכוח וירה טילי נ"ט ו-מרנ"טים הכוח ירה עם תותחי הטנקים לעבר מקורות הירי במרחק של 50-100 מ' והשלים באש מקלעים ואז קיבל הוראה לדלג לאחור ולשמור על הכוח, ונחלץ לאחור לעמדות המתנה⁽⁶⁾

- 1) גדוד 79 היה שייך במקורו ל-חט' 401, אולם הופנה לגזרה המרכזית, מאחר ש-גד' 52/חט' 14 הוכפף ל-חט' 401 שתגברה את הגזרה הדרומית. (ח א)
- 2) חט' 14, עמ' 31
- 3) שם, עמ' 29
- 4) שם, עמ' 29, ו-עמ' 28
- 5) "עונג", שם, עמ' 184, קמב"צ 14 מדווח ל-מג"ד 79
- 6) שם, עמ' 32 וכן רשת "עונג", עמ' 185

לאחר שהירי השתק, עלה שוב הכוח של ה-קמב"צ לעמדות וחיפה על גרירת טנק מ"פ ו' החוצה, אחר-כך נכנס לעמדות באזור צומת "טליסמן"-לכסיקון" וירה לעבר מקורות אש שהיו על גבי הרמפות ב-גדמ"ע בשלב זה (1915-1930) קיבל קמב"צ 14 פקודה מה-מג"ד לנוע לאחור ולתפוס עמדות באזור "סגול 209"⁽¹⁾

הכוח נע ותפס עמדות, נפתחה עליו אש ארטילרית פל' ו' 184 שהייתה בעמדות אחוריות ממזרח לציר "לכסיקון" קיבלה הוראה לתפוס את "סגול" 236 ו-238 באזור ציר "מירה" בשעה 2200 לערך קיבל קמב"צ 14 פקודה לנוע צפונה מזרחה ל"סגול 239"⁽²⁾

מג"ד 79 הגיע באותו זמן לאזור שמצפון ל"סגול 262", מול הכניסה ל"מצת" והפעיל זרקור, כסנון לשם תצפית וזיהוי, אולם בגלל העשן והאבק לא הייתה תועלת בזרקורים הוא ביקש סיוע ארטילרי בתאורה והוסיף לנוע מערבה בזבירות רבה, תוך חיפוש מטרות, אך לא הצליח לגלות את האויב הארטילריה נחתה כל העת עליהם, והכוח דילג ממקום למקום⁽³⁾

מח"ט 14 האיץ ב-מג"ד 79 להיכנס ל"מצת" ולתפוס עמדות ממערב ל"לכסיקון", והכוח התחיל לנוע מערבה כשהגיע לציר "לכסיקון" התחילו טנקים ואנשים להיפגע מירי נק"ל ומרנ"טים, ותוך דקות נפגעו מרבית הטנקים⁽⁴⁾ ה-מג"ד ביקש ארטילריה על "מצת", הודיע ל-מח"ט שנפגעו לו כלים וש-מ"פ ח' נפצע, וביקש לדלג ל"נוזל" (שעה 2100)⁽⁵⁾

בסיוע של אש ארטילרית על "מצת", תוך כדי תנועה דרך מערך חי"ר, התחיל מג"ד 79 לחלץ לאחור את פל' ח' ה-מח"ט אישר ל-מג"ד לפנות את הפצועים, אך להמשיך להחזיק באזור חילוץ פל' ח' לאחור לאזור "צידדני" נמשך עד שעה 2345 בערך - 4 כלים נותרו בשטח כשהמצב נרגע התחילו לשלוף טנקים החוצה⁽⁶⁾ ה-מג"ד ביקש מטוסים להפצת הגשר ולהנרה, אא ואכן מטוסינו הגיעו והפציצו את אזור הצליחה⁽⁷⁾

הקרב באזור "מצת" נמשך כל הלילה כל אותו זמן היה ל-מג"ד 79 קשר רדיו עם מעוז "פורקן" שביקש סיוע, אם כי בהתאם לדיווחים של ה-מג"ד לא היה לחץ על המעוז (1900)⁽⁸⁾ ב-1940 הורה מג"ד 79 ל"פורקן" להיות בתצפית בעיקר כלפי צפון ולדווח לו⁽⁹⁾ מהמעוז עקבו אחר הטנקים המתקרבים למעוזים ונסוגים

לאחר שניסיונות הסיוע והחבירה ל"פורקן" נכשלו, הגיע מח"ט 14 למסקנה, עם שחר ה-7 באוקטובר, שאין עוד טעם לנסות, כי כל ניסיון נוסף עלול להסב אבדות נוספות ולדלדל את השורות הוא

- (1) חט' 14, עמ' 33
- (2) שם, שם
- (3) שם, עמ' 32
- (4) שם "היה שלב מסוים שאיני יכול להעריך כמה זמן נמשך, שהפלוגה חדלה לתפקד" כדברי ה-מג"ד
- (5) "מרגנית", שם, עמ' 191
- (6) שם, עמ' 32
- (7) ראה פעולות חיל-האוויר
- (8) שם, רשת "עונג", שם, עמ' 185.
- (9) שם, וכך עמ' 187

אג"מ/מה"ד הסטוריה
ענף חקר זירת דרום
הד - 7 - 121
עותק מס'

ס ו ד ל
- 14 -

החליט לחלק את גזרת החטיבה ל-3 גזרות משנה גדודיות

ציר "חביבה" - גד' 196

ציר "טליסמן" - גד' 79

ציר "עכביש"- "טרטור" - גד' 184

והורה ל-מג"דים לתפוס עמדות ולנהל קרבות אש עם האויב בטווחים רחוקים עד להתבהרות
המצב⁽¹⁾

(1) חט' 14, עמ' 46

פעולות חיל האוויר בגזרת "פורקן" ב-6 ב-אוק'

בשעות החשכה נכנס חיל האוויר לפעולה בגזרה, תחילה באזור פירדאן, בסביבות 1800, ואחר-כך באזור איסמעיליה והיה פעיל בשעות הלילה (1)

בשעה 1910-1930 תקפו 4 מטוסי "קורנס", שהמריאו בהפרש של כ-10 דקות, את מתחם "הוטלי" שמצפון לאגם תמסח

הצוות הראשון דיווח על שחרור הפצצות במטרה, וגם הצוות השני דיווח על פגיעות באזור המטרה הצוות השלישי והצוות הרביעי דיווחי על שיגור טילים לעבר המטוסים (2)

בשעה 2003 תקפו 2 מטוסים באזור איסמעיליה, הטילו כמתוכנן וחזרו לנחיתה לבער המטוס הראשון שוגרו 4 טילים, והמטוס נפגע הצוות ניסה לנחות ב-בח"א 6, אך המטוס התרסק ו-2 אנשי הצוות נהרגו (3)

במשך הלילה תקפו 4 מטוסי "קורנס" ביעפי "קלע" גשר באיסמעיליה לעבר המטוסים שוגרו 2 טילים הטייסם שברו וחזרו לנחיתה (4)

לאחר שעה (2300 בערך) תקפו 3 מטוסי "עיט" באזור איסמעיליה בשיטת קלע (5)

בסך-הכל השתתפו בתקיפת חיל האוויר באזור איסמעיליה בליל 6-7 באוקטובר 13 מטוסים (6)

(1) חיל-האוויר הופעל לתקיפה בחזית דרום עוד ב-1500 וזאת בניגוד לתפיסה שהייתה מקובלת בחיל-האוויר וב-מטכ"ל שחיל-האוויר משתתף בסיוע לאחר השגת עליונות אווירית, עיקר התקיפה הייתה באזור ארמיה 2 בהתאם לתמונת המצב ב-מטכ"ל שהועברה ל-מרס"א על לחץ בצפון התעלה (מלחמת יוה"כ, השתתפות ח"א בלחמת היבשה בחזית המצרית), כרך ראשון עמ' 35)

(2) השתתפות ח"א, ע"ע 42-43

(3) שם, עמ' 43, לפי תחקיר "פורקן", עמ' 55 פגעו מטוסי חיל-האוויר בשיירת אספקה מצרית שנעה מאחורי מארב של כ-300 טנקים, שהיו מכוסים ברשתות הסוואה מהמעוז זיהו את תוצאות ההפצצה בעזרת מא"כ

(4) שם, השעה לא מצויינת (ח א)

(5) שם, עמ' 43, 65

(6) שם, עמ' 66

היום השני למלחמה (7 באוקטובר)

כיתור המעוז

ב-070300 בערך התברר שהמעוז נפגע קשה בהפגזה הלילה, עמדת הפריסקופ נפגעה והפריסקופ חדל לפעול, חלק מבונקר ה-חמ"ל נהרס, ה-תאג"ד נחסם, היציאה לחצר נחסמה, שכבות המגן החלו להתפורר ונוצרו מהמורות, ועמדת נ"מ 2 נפגעה,⁽¹⁾ אולם עדיין אפשר היה להילחם

עם אור ראשון (0600-0525) נתברר שהמעוז מכותר מצפון ומדרום צפונית-מזרחית למעוז בטווח 3-2 ק"מ, בערך באזור "צידני", נראה כוח של 40-50 טנקים מצרים, עם קניהם כלפי מזרח הטנקים עדיין לא נעו, אך ירו מידי פעם ומאחוריהם, לכיוון מערב, היו כלי רכב בוספים, משאיות ו-נגמ"שים באזור "מצת", כ-1 ק"מ מצפון למעוז, התנהלה צליחה בהיקף גדול נראה שכאן היו ראשי הגשר העיקריים של המצרים, האויב צלח בערך בין "נזם ח"י" ל-"ט", עבר את ציר "לכסיקון" והתמקם מצפון ל"טליסמן"⁽²⁾

מצד דרום, בכיוון אגם תמסח בערך, במקביל לאזור קבר החי"ל האלמוני, בשטחנו, חדר חי"ר אויב בגודל גדוד, כ-400 חייל וכבר היה בשלב התארגנות כן נראו שם עמדות נ"ט ו-נ"מ נראה שכוח זה חצה בסביבות "נוח", 3-2 ק"מ דרומית ל"פורקן", ואמנם בהפגזת הלילה, "נוח" כבר לא הופגז, כי המצרים כבר היו שם⁽³⁾ על ציר "לכסיקון" בין "מצת" ל"פורקן" הייתה תנועה רבה של נגמ"שים ומשאיות

המעוז היה מכותר היקפית ללא יכולת להגיע אליו⁽⁴⁾

מפקד "פורקן" דיווח ל-מג"ד ואחר-כך ל-מח"ט על המצב וביקש להפעיל את הארטילריה ל"ש" 1, לאזור הצליחה, בעיקר לכיוון מזרח וקצת צפונה משם, ולעמדות הטנקים שלנו שם ישבו מצרים עם קלצ'ניקוב (0600) ה-מג"ד אמר שכוחותינו אורבים לאויב ויפעלו נגדו, ואמנם, מהמעוז ראו במשקפת טנקים שלנו, מאחורי גבעה, במרחק 5-6 ק"מ, עם הקנים לכיוון הפוך⁽⁵⁾

המעוז החל לירות על האויב מצפון ב-נק"ל ובמרגמה 81 מ"מ, וכך לאזור הצליחה ולכיוון ה-חי"ר המצרי של ה"סנפירים" שלנו (0855) מידי פעם צלפו מהמעוז ב-מא"גים האש הייתה מרוכזת ביותר, עד שנותרו 20 פגז בלבד

(1) תחקיר "פורקן", עמ' 59, מאירקה רץ לעמדת הפריסקופ "וכשהיה אור ראשון, נעשה לי חושך בעינינו" וכן ספר חט' 14, עמ' 52
(2) תחקיר, עמ' 63
(3) שם, עמ' 61
(4) שם, עמ' 60, 62
(5) שם, עמ' 60

הסיוע הארטיילרי הגיע מאוחר יותר (בשעה 0705), והיה מועט ובלתי יעיל⁽¹⁾ חיל-האוויר נכנס לפעולה בסביבות 0700 ופגע בריכוזי הטנקים המצריים⁽²⁾ אחד המטוסים שלנו פגע בתעלה שבין "פורקן" לבית החולים באיסמעיליה שממול⁽³⁾

בכל שעות לפני הצהריים התנהלו באזור קרבות "שין בשין" מהמעוז צפו במשקפת וראו את הטנקים שלנו המנסים להתקרב ממזרח, מערבית ל"נוזל", ונהדפים לטווח של 3-4 ק"מ מהמעוז⁽⁴⁾ בשעה 1100-1000 זיהו מהמעוז כוח חי"ר של ההאויב, בגודל גדוד, עם מעט מאוד כלי רכב, צולח את התעלה, ומתמקם באזור "חוצפהק 5-6 ק"מ מדרום ל"פורקן"

באותו זמן (1000 בערך) נראו בטווח של 2 ק"מ בערך מהמעוז, חרמ"ש ו-חי"ר מצריים המנסים להתחבר עם הגדוד שלנו דרומית ל"לכסיקון" בסביבות 1200 התפצלו מספר נגמ"שים מהכוח ב"צידני", מצפון-מזרח למעוז, ונעו על "לכסיקון" דרומה עד צומת "טליסמן", שם נעצרו ה-נגמ"שים, וכוח רגלי ירד והחל לנוע מערבה לכיוון המעוז ולירות על המעוז

מפקד המעוז אמר לאנשים לא לירות ולהניח לאויב להתקדם, עד לטווח של 1 ק"מ התקדמו והתמקמו החיילים המצריים על יד 2 בתים, ורק אז ניתנה פקודה למרגמה לירות על "ש" 3, שבפינה, קרוב לכביש המרגמה ירתה מספר פגזים, לא יותר מ-3, והיו "בחורים זריזים", שירו גם ב-מא"גים, וההתקפה נהדפה (1200 בערך)⁽⁵⁾ החיילים המצריים הסתובבו לאחור וחזרו ל-נגמ"שים, 15-20 חיילים נשארו מפוזרים בחולות ועשו רושם שהם ממקשים או מחפשים מוקשים על "לכסיקון" היתר חזרו והסתובבו עם ה-ב ט ארים שלהם

המעוז ביקש מספר פעמים סיוע ארטיילרי ל"ש 3", אך לא קיבל רק ב-1400 קיבל "פורקן" סיוע על "ש 4", אך לא יעיל ביותר⁽⁶⁾ במשך היום הוסיפה סוללת "כישוף" להעסיק מטרות על משטחי צליחה ולירות על מטרות "ש" ⁽⁷⁾

בסביבות שעות הצהריים התחילו צליפות על המעוז מבית החולים הישן באיסמעיליה בעמדה 2 שספגה צליפות שמו שקי חול כדי להגביה את העמדה גם מ'נזם ז"י צלפו, ומעמדה 2א' השיבו במקלעון וברובה⁽⁸⁾

-
- (1) יומן מבצעים אוג' 252 וכן ספר חט' 14, עמ' 52 ואילו לדברי מאירקה הוא קיבל את הפגז הראשון ב-1400 וגם זה קצת רחוק "יותר קרוב לקהיר מאשר אלינו, בכלל לא באזור" (תחקיר, עמ' 60 וכן עמ' 62)
 - (2) חיל האוויר נכנס בשעות הבוקר המוקדמות באזור פירדאן, בעוד שבאזור איסמעיליה החל לפעול רק בשעות אחר הצהריים (על כך להלן)
 - (3) תחקיר, שם "המים נתזו על המעוז, כמו בגשם, ודגים התעופפו"
 - (4) שם, ע"ע 62-63, לוח אירועים חט' 14
 - (5) תח', עמ' 61 ספר חט' 14, ע"ע 52-53
 - (6) חט' 14, לוח אירועים המעוז מדווח ש-חי"ר עולה עליו, מקבל ארטיילריה ל"ש 4" רשת סינרי
 - (7) שם, עמ' 47
 - (8) תחקיר, עמ' 62

תקיפת חיל האוויר באזור איסמעיליה ב-7 באוקטובר בשעות אחר הצהריים

בשעות אחר-הצהריים החל חיל האוויר לפעול באזור איסמעיליה (1) משעה 1520 עד 1650 המריאו 6 מטוסים לתקיפה באזור ותקפו מטרות מערבית לאגם תמסח, מוצבים צפונית לאגם המר הגדול, ריכוזי טנקים בציר "טליסמן"- "לכסיקון" וכוחות אויב בצומת איסמעיליה הטייסים דיווחו על השמדת 2 טנקים ופגיעה בריכוזי נ"מ וכן על פגיעות באזור המטרה (1650) (2)

תקיפת גשרים

במקביל תקפו מטוסי חיל-האוויר גשרים באזור איסמעיליה בשעה 1550 תקפו 6 מטוסים בשיטת "חתף" ב-ק"מ 74 והשמידו אותו (3)
משעה 1700-1900 תקפו 6 מטוסים גשרים ליד איסמעיליה (4)

הפגזת המעוז

עם חשכה (בערך בשעה 1800) ניתכה הפגזה כבדה על "פורקן א"י" ועל "פורקן ב"י" (שלא היה מאויש) ההפגזה נמשכה זמן רב (עד שעה 2300-2400 בערך), וגרמה הרס רב ו-2 חיילים נפגעו מגדל התצפית ניזוק קשה, עמדה 1 חוסלה ויחד איתה נחסם גם המעבר מההצטלבות שמדרום לה, ומשם - לכיוון היציאה (5)
בונקר 4, שדרכו אפשר היה לבוע לעמדה 4 נפגע, ועמדה 4 נותקה, ורק לאחר ההפגזה פונה פתח שדרכו יצאו האנשים בזחילה
עמדה 3 נהרסה, ו-2 בחיילים שהיו בתוכה (ברוך זילברשץ ומשה מרציאנו) נפצעו, התעלה לעמדה 3א' נחסמה, ולא ניתן להגיע אליה אלא בזחילה מעל לתעלתה בבונקר ה-חמ"ל נחסמו 2 הפתחים מכיוון החצר, אחת נחסמה לגמרי והשנייה - למחצה כלומר, ניתן היה לצאת דרכה בזחילה (6)
הטלפון חדל לפעול והקשרים התחילו לעבוד באלחוט, ולאחר שנפגעה האנטנה, נותר המעוז ללא קשר עד שהקשרים הפעילו את אנטנת החירום, מבונקר 1, גם הגנרטור נפגע, אך הוסיף לפעול (7)
נוצר מצב שלא הייתה גישה סבירה כמעט לאף עמדה אחת, ולקראת בוקר (8 ב-אוק') כבר לא הייתה ל"פורקן" צורה של מעוז (8)

- (1) חיל-האוויר נאלץ להפסיק את מבצע "תגר 4" לתקיפת מערכת הטילים בתעלה ולתת עדיפות לחזית הצפון "דוגמן 5", אולם בעקבות הדיווחים מפיקוד הדרום והבקשות לסיוע אווירי בעיקר על הגשרים, נאלץ חיל האוויר לפי הוראות ה-רמטכ"ל (ב-071307) לפצל את התקיפות בשתי החזיתות, השתתפות חיל האוויר, עמ' 74
- (2) שם, ע"ע 78-79 וען עמ' 112.
- (3) שם, עמ' 83 וכן עמ' 121
- (4) שם, עמ' 121 (בשעה 1710 תקפו 2 מטוסים גשר ב-ק"מ ה-5 74 ב-1725 תקפו 2 מטוסים גשר ב-ק"מ ה-73, בשעה 1830 תקפו מטוס אחד גשר ליד איסמעיליה ובשעה 1900 תקפו מטוס גשר ליד איסמעיליה), אי הבהירות לגבי המספר המדויק של הגשרים שנפגעו מוסברת בכך שהמצרים תיקנו את הגשרים במהירות רבה (שם, עמ' 90)
- (5) תח', עמ' 65 שני האנשים שהיו בעמדה 1, נגדאי עמרם וששון יעקב, היו למזלם מחוץ לעמדה בשעה שהייתה הפגיעה הישירה
- (6) שם
- (7) שם, עמ' 67
- (8) שם, עמ' 65 וכן חט' 14, עמ' 64

לאחר ההפגזה כבר היו מרבית החיילים (20) בבונקר ה-חמ"ל והיתר (12) בעמדות

עמדה 1א' - כנען יורם, קיש יוסף.

עמדה 2 - נחמיה דוד, כנען דוד

עמדת המרגמה - כהן שרלי, אורנשטיין מאיר

עמדה 4 - שוקי, צלילן אבנר, טוויג אברהם

עמדה 4א' - בן הרוש ג'ורג', עמרני יוסף

2 הפצועים קיבלו טיפול מידי הרופא ב-תאג"ד, אחד מהם, ברוך, נפגע בראשו, והרופא אמר

שיש לפנות אותו על-כך הגיב ה-מ"פ "זה עניין של רגעים עד שיכואו לקחת אותנו"

כשהתקשר מאירקה לגדוד והודיע שיש פצועים, אמרו לו "שמענו, שמענו"⁽¹⁾

בשעות האחרונות של הלילה היה שקט, אף ה-מ"פ הוסיף לחשוש מפני התקפה עם שחר המעוז דיווח

על טנקים בינו לבין "חיזיון" (080020), ובשעה 0355 ביקש מה-קש"א הארה ל"ש1"⁽²⁾ בלילה

שמעו אנשי המעוז שטנקים שלנו מנסים להתקרב למעוז, ועקבו אחרי תנועת הטנקים, ולפי מה

שמעו על הפגיעות באנשים ובטנקים, ולפי ההוראות לנסוע בכביש "טלביביז" ל"מצמד", הבינו

ש"פורקן" מכותר ואין אפשרות לחבור אליו

תקיפות חיל האוויר באזור איסמעיליה, על כוחות האויב ועל גשרים, ובמשכו גם בשעות הלילה

בסך-הכל ביצע חיל-האוויר ב-7 באוקטובר 21 תקיפות באזור איסמעיליה, 15 תקיפות גשרים, בהן

הושמד הגשר ב-ק"מ ה-74⁽³⁾

תכניות לסיוע ולפינוי

תמונת המצב של "פורקן", כפי שהצטיירה בחטיבה בבוקר 7 באוקטובר הייתה שהמעוז מכותר היקפית

ואין אפשרות להגיע אליו, ומצפון למעוז, באזור "מצת" מתנהלת צליחה גדולה⁽⁴⁾

בשעות אחר-הצהריים של ה-7 באוקטובר התחיל ה-מח"ט, לאור המצב, לבדוק אפשרויות לפינוי

המעוזים אשר למעוז "פורקן", נראה ב-מפח"ט שהמצב שם סביר למדי, ושהמעוז מחזיק מעמד,

אולם, היה ברור שהמעוז מכותר ללא אפשרות להגיע אליו, ושהאויב הגיע עד אזור צומת "דיזי",

כ-2 ק"מ מזרחית למעוז לאחר שפינויה של קבוצה כל-כך גדולה דרך מערך אויב כל-כך צפוף,

נראה שחסר סיכוי, החליט ה-מח"ט שלא לבדוק את שאלת הפינוי עם המעוז עצמו לבלתי דכרך את

האנשים יתר על המידה⁽⁵⁾

ב-071600 קיבל מפקד אוג' 143, אלוף אריאל שרון, את האחריות על הגזרה המרכזית וניגש

לתכנן שיגור כוחות משוריינים לפנות בוקר לעבר שלושת המעוזים שבגזרתו "חיזיון", "פורקן"

(1) תחקיר, עמ' 64

(2) "סינר", לוח אירועים, חט' 14, מרגנית "מערכה 300"

(3) השתתפות חיל האוויר, חלק א', עמ' 79 וכן עמ' 113, עמ' 83 ו-עמ' 122

(4) חט' 14, עמ' 46

(5) חט' 14, עמ' 54

ו"מצמד", כדי לחלץ את האנשים ⁽¹⁾ מפקד האוגדה התקשר אישית למעוזים בטלפון או ברדיו, עדכן אתם במצב ועודד את רוחם ⁽²⁾

זמן מה לאחר תחילת ההפגזה על "פורקן" (1900-071830) התקשר מפקד אוגדה 143 עם ה-מ"פ מאירקה (הקשר הטלפוני עדיין פעל), ומסר לו שהגיע עם האוגדה ושיש בתכניתו לפנות את המעוז ועליו להתכונן לפינוי ולחכות להוראות אחר-כך דיבר מפקד האוגדה גם עם ה-מ"מ, שוקי, ושוב חזר אל מאירקה לבונקר ה-חמ"ל, ומאירקה אמר לו שהוא מואדג מאוד מ"חזיון" הנתון במצב קשה מאירקה האמין שאכן יבואו לפנותם בלילה, והפיץ את הידיעה בדבר פינויים הקרוב, בין האנשים, וערר בליבם אופטימיות וציפיה לחילוץ ⁽³⁾ אולם, אנשי המעוז, ומאירקה ביחוד, שעקבו אחר תנועת הטנקים שלנו וניסיונות החבירה שלהם למעוזים, הבינו שאין אפשרות לחבור ל"פורקן"

היום השלישי למלחמה (8 באוקטובר)

מתקפת אוגדה 162

בליל 7-8 באוקטובר הוחלט בפיקוד הדרום על מתקפת נגד של אוג' 162 בבוקר ה-8 באוקטובר הוטל על האוגדה לתקוף מקנטרה דרומה במגמה לטהר אץ השטח ולנסות לצלוח ב"מצמד" תוך התחברות ל"חזיון" ו"פורקן" ⁽⁴⁾

במסגרת המתקפה של אוג' 162 הוטל על חט' 500, בפיקודו של אל"מ קרן, לפעול מערבה מאזור "הברגה" עד "חמוטל" על ציר "טליסמן" ובאזור "פורקן" ⁽⁵⁾

מאז שעות הבוקר המוקדמות של ה-8 באוקטובר הפציץ חיל-האוויר גשרים בגזרה המרכזית כדי למנוע מעברם של כוחות אויב נוספים לגדה המזרחית באזור איסמעיליה הופצץ הגשר ב-ק"מ ה-74 (055), וכן ביצעו מטוסי חיל-האוויר גיחות אמנעה לעבר הכוחות המצרים בגדה המזרחית בגזרת מתקפת הנגד של אוג' 162, עד שעת ה-ש" (080800) בוצעו באזור איסמעיליה 6 גיחות זוג מטוסי סער המריא לתקיפת צומת דרכים ליד איסמעיליה (0550), זוג מטוסי עיט תקפו טנקים (0750) וזוג מטוסי עיט תקפו באזור "פורקן" ⁽⁶⁾

ב-0800-0900 ניתנה הפקודה לגדודי חט' 500 לנוע דרומה עד "חמוטל", להמשיך על ציר "פוטון" ולהתחבר ל"פורקן" או ל"מצמד" גד' 430 נע על ציר "ספונטני" ונערך במרכז הציר כלפי מערב, באזור "הברגה" וה-מח"ט עם גדודים 433 ו-429 וכן ה-מפח"ט ו-פל' הג'יפים נעו דרומה למערב על ציר "טליסמן" גד' 429, בפיקודו של סא"ל דן ספיר, תפס את "חמוטל" שהיה ריק, ו-גד' 433, בפיקודו של סא"ל נחום זקן, המשיך על ציר "טליסמן" לעבר "פורקן" ⁽⁷⁾

- (1) אוג' 143 במלחמת יוה"כ - סיכום ראשוני 2451 (תיק 372 צוות דרום) כנס פיקוד דרום 19/3/74, עמ' 5, וכן חט' 14, עמ' 58
- (2) חט' 14, עמ' 53 וכן עמ' 58, תח' "פורקן", ע"ע 2-63
- (3) תח' "פורקן", ע"ע 63-64
- (4) תיק 279 (אוג' 162) בבוקר ה-8 באוקטובר הייתה אוג' 162 נכונה לבצע תכניות פיקודיות להתקפת-נגד וניסיונות צליחה, וכן כנס דרום 1, עמ' 7
- (5) על חט' 460 הוטל לפעול מדרום לציר "חביבה", ועל חט' 217 - מצפון ל"חביבה" (שם)
- (6) השתתפות חיל-האוויר, כרך ב', ע"ע 147-148
- (7) תיק חט' 500, מהלכי החטיבה וכן כנד דרום, עמ' 2, עמ' 58 ו-עמ' 68, רשת "כריש"

גד' 433 עם 16 טנקים + פלי חרמ"ש - פחות זחל"מ, נע על ציר "טליסמן" כשהוא פרוס משני עברי הציר והתקדם עד "נוזל" ללא אש (1215)
מ'נוזל" ואילך התקדם הכוח באיטיות, תוך מגע עם האויב, הוא טווח מטרת אויב ופגע בעשרות טנקים בסביבות שעה 1300 הגיע הכוח עד "צידני" ו"טליסמן 19", במרחק 1-2 ק"מ מציר הרוחב וממעוז "פורקן" (1)

כל אותו זמן, משעות לפני הצהריים ואילך, זרמו כוחות שריון של האויב משני כיוונים, מצפון - מצד "ערוב" וציר "חביבה" ומדרום מציר "פוטון" לכיוון "חמוטל" ו"מכשיר" (2)
ב-1400 בערך פתח האויב במתקפת-נגד על "חמוטל", ומפקד אוג' 162 האיץ כל אותו זמן ב-מח"ט 500 להתקדם לעבר "פורקן" מח"ט 500 השיב שאפשר אמנם לרוץ ולהסתער על "פורקן", אולם על ציר "לכסיקון" ישנה תנועה רבה של טנקים מצפון לדרום, אך מפקד ה-אוג' האיץ בו להמשיך להשמיד ולחכות לסיוע אווירי (1412) (3)
מג"ד 433 נשאל אם הוא מוכן להיכנס ל"פורקן" - והשיב בחיוב (4)

עם התגברות הלחץ על "חמוטל" דיווח מח"ט 500 למפקד האוגדה שהאויב עולה עם חי"ר ושריון ושמצבו של דן ספיר קשה, וביקש אישור להוציא את גד' 433 כדי לתגבר את "חמוטל" (5) מפקד האוגדה נתן את האישור להוציא את גד' 433 ולהפסיק את "הלחיצה" לעבר "פורקן" (6)

לאחר שקיבל את אישור מפקד האוגדה, הורה מח"ט 500 ל-מג"ד 433 להתייצב לטובת "חמוטל" מג"ד 433 שהיה כבר קרוב ל"פורקן" וחיכה לפקודת ה-מח"ט, ראה את זרימת האויב ושמע ברשת הרדיו על מצבו הקשה של דן ספיר, מג"ד 429, ב"חמוטל"
עם קבלת פקודת ה-מח"ט, ניתק מג"ד 433 מגע זהחל לסגת לעבר "חמוטל" (1600-1630) החבירה ל"פורקן" לא בוצעה, למרות שהכוח היה קרוב מאוד למעוז, ו"פורקן" נותר מנותק

האויב

בליל 7-8 באוקטובר וכן במשך היום (8 ב-אוק') נמשכה התארגנות כוחות האויב בראש הגשר ובגזרת דיכזיה 2 חי"ר כבר היו ערוכים הכוחות הבאים
דיכ' 2 חי"ר בשלמותה
חט' טנקים 24 מ-דיכ' 23
כוח קומנדו עם גדוד

- (1) כנס דרום, עמ' 59 גדוד 433 התקדם קרוב מאוד למעוז ו"היו רגעים שהאמנו שאנו מגיעים למעוז"
- (2) רשת "כריש"
- (3) שם
- (4) שם, וכן כנס דרום, עמ' 59
- (5) שם, 1526 אל 40 מאת 2 "תוקפים אותנו חזק מאוד ב"חמוטל" אני מציע לעזוב כרגע " וב-1528 אל 40 מאת 2 "ב'חמוטל' הם עולם על הרכס עם חי"ר ושריון ונפגעו לי כלים אני רוצה לקחת את 3 שלי מ'נוזל' ולתגבר את 'חמוטל' ולתגבר את 'חמוטל' ולהכות באדף ממערב למזרח, "
- (6) שם, אל 2 מאת 40 - מאושר.

משימת החטיבות הייתה להשתתף במאמץ הדיביזיה להרחבת ראש הגשר עד אזור כביש ה-חח"מ כוחות ה-חי"ר עסקו בהתבצרות, חפירות ומיקוש בגזרתם, במרחק של כ-5 ק"מ מזרחית לתעלתה וכן הופעלו מיסוכי עשן על הגשרים לסיכול פעולות אוויר⁽¹⁾

בבוקר יום ב' (8 ב-אוק') כבר היה מעוז "פורקן" מכותר מכל צדדיו ובלתי כשיר ללחימה על הגדה המזרחית נראו נגמ"שים ורכב מנהלתי רב היו צליפות ויריות מ-נק"ל, ופטרולים של האויב סיירו הלוך ושוב מדרום למעוז התמקם גדוד חי"ר שתוגבר ועסק בהתבצרות, ומצפון היו טנקים, רכב מנהלתי ו-חי"ר היה ברור שכוחות האויב מתארגנים ללחימה, אלא שלא היה ברור אם ייכנסו לקרב, עוד לקראת הלילה או למחרת היום עם שחר כל העת נורתה אש מרגמות לעבר הטנקים שלנו שהיו ממזרח לטנקים שלהם⁽²⁾

פינוי המעוז

החלטת המעוז להתפנות

מהמעוז שמעו וראו את הקרבות בין כוחותינו לכוחות האויב, אך במעוז עצמו לא היה אירוע מיוחד המעוז לא הותקף, אבל הוא ידע שהוא מכותר⁽³⁾ הטבעת אמנם לא התהדקה, אך נעשתה הרבה יותר סבוכה וסמיכה⁽⁴⁾

אנשי המעוז לא ידעו דבר על הנעשה בגזרת התעלה וכן לא ידעו שמצפון ל"חיזיון" כבר לא היה באותו יום, אלא מעוז אחד בלבד - "בודפסט", מאז שעות הבוקר שמעו ברשת הרדיו את הדיווחים מ"חיזיון" ו"מצמד", שעולים עליהן ושמצבם קשה ביותר בשעות אחר הצהריים (1400-1500) כששמע מפקד "פורקן" שעולים על "מצמד", הבין שהולך וקרוב תורו של "פורקן", והתחיל לחשוב על פינוי המעוז, כדרך היחידה להצלת האנשים⁽⁵⁾ שכן, לאחר שהאויב יגמור עם "מצמד" ו"חיזיון" הוא יתפנה ל"פורקן", וספק אם המעוז יוכל לעמוד בהתקפות נוספות

עד כה היה מאירקה סבור שהמצרים יניחו ל"פורקן" וימשיכו הלאה, ובינתליים צה"ל יגיע, אך לאור מצבם של "חיזיון" ו"מצמד" הגיע למסקנה שאסור שהם יימצאו במקום זה עם שחר, כי הם עלולים להיתקל פנים אל פנים עם מצרים, והמעוז לא יהיה מסוגל להילחם

מאירקה התקשר ל-חמ"ל ושאל מה בדבר חילוץ, אך כיוון שהתשובה לא הייתה ברורה, הוא התחיל לבדוק בעצמו אפשרות של פינוי.⁽⁶⁾

ב-1700-1800 נשמעו מ"חיזיון" קריאה לעזרה ולאחר שהשתק ונפסק הקשר,⁽⁷⁾ מאירקה שוב התקשר ל-חמ"ל, אך גם הפעם לא קיבל תשובה ברורה

(1) סיכום מודיעין דרום, ע"ע 85-88

(2) תחקיר "פורקן", עמ' 68

(3) לוח אירועים, בשעה 1155 דיווח המעוז שהוא מוקף מ-3 כיוונים

(4) תחקיר, עמ' 68

(5) שם וכן תחקיר "מצמד", עמ' 47

(6) אמרו "יהיה בסדר, כלילה יראו" ו-כו'

(7) לוח אירועים

אותו זמן גמלה בליבו החלטה על פינוי בכוחות עצמו, מאחר שהתרשם שאין לצפות לעזרה⁽¹⁾ הוא תמחיל לתכנן את הפינוי, ומידי פעם בפעם עלה למעלה, וצפה ובדק את השטח כשהחשיך העביר את ה-מא"כ לעמדה 1א' וצפה משם וסימן את נתיב הפינוי, מדרום לכביש, שכן, בעוד שמצפון - בין "פורקן" ל"חיזיון" היו כוחות אויב רבים, מ"פורקן" דרומה נראה רק כוח בגודל גדוד

הפגזת המעוז

באותו זמן (1800 בערך) תוך כדי תכנון הפינוי וההתקשרויות ל-חמ"ל התחילה הפגזה כבדה על המעוז ההפגזה פגעה קשה בעיקר בחלק הצפוני וגרמה הרס כמעט מוחלט⁽²⁾ עמדת המרגמה נפגעה פגיעה ישירה והמרגמה יצאה מכלל שימוש הרס עמדת המרגמה היה נלמוק נוסף לדחיפות הפינוי⁽³⁾

שני הרגמים הודיעו שהם עוזבים את עמדת המרגמה ועוברים ל-חמ"ל, אולם בהגיעם לפתח ה-חמ"ל תוך כדי הפגזה, בקפיצות בין נפילת פגז אחד למשנהו, התברר להם שהפתח חסום, והם נאלצו לחזור ולהיכנס לבונקר התחמושת רק אחר-כך קפצו מאחורי הגדרות, וההגיעו ל-חמ"ל בדרך עקיפין, בעוד האנשים דואגים לשלומם⁽⁴⁾ בונקר ה-חמ"ל התמלא עשן, היה מחנק וקשה היה לנשום אחד החיילים, מעמדה 4, אבנר, נפגע מרסיס בברך וביד⁽⁵⁾

מאירקה שאל את האנשים מה דעתם על פינוי, ואחר-כך קרא לשוקי, שלא ירד ל-חמ"ל מזה יומיים, כדי להיוועץ בו מרבית האנשים קיבלו בחיוב את תכנית הפינוי, ואילו שוקי אמר שהוא מוכן לעזוב את המעוז, אבל רק בתנאי שיתקבל אישור מהחטיבה או מהאוגדה, וכי ללא אישור אין הוא מוכן לזוז⁽⁶⁾

עוד לפני ההפגזה, אירעו שני אירועים לשער המעוז הגיע חייל שזיהה את עצמו כשריונאי מ-חט' 460 וסיפר שכל הצוות שלו נהרג, והוא לבדו נותר בטנק ושהה בו 22 שעות החייל הוכנס למעוז והצטרף ללוחמים⁽⁷⁾

לאחר-מכן נראו 2 נ"מ ומשורין מצריים נעים מצומת "לכסיקון"- "טליסמן" לכיוון המעוז, ומתמקמים במרחק 700 מ' - 1 ק"מ מהמעוז, 10 חיילים ירדו והתעסקו במשהו, ונתקבל רושם שהם טומנים מוקשים או בודקים אם הדרך ממוקשת

- (1) תחקיר, עמ' 70, הם גילו באזלת יד, לא אמרו מילה"
 (2) תחקיר "פורקן", עמ' 70 "כי במה נילחם? עכשיו שגם אפילו מלחמה עם מרגמה לא נוכל לעשות, שהמרגמה הלכה ותותחים אין"
 (3) "ההפגזה שינתה את המעוז לכלום" - שם, עמ' 77 "הפגזת אימים"
 (4) שם, ע"ע 76-77, הנשק האישי של הרגמים נשאר בעמדה ולא היה נשק רזרבי הם לקחו את ה-מא"ג איתם
 (5) שם, עמ' 77
 (6) החייל הוא אפשרים שולמן, נהג פל' ח' 196/ הטנק שלו נפגע בהיתקלות במארב חי"ר מדרום לאגם תמסח ב-070500 3 אנשי הצריח נהרגו, ואילו הוא נשאר בתא הנהג, וכיוון שהסביבה רחשה מצרים לא יצא מתוך התא אלא ב-080300, הלך צפונה לאורך קו המים עד שהגיע ל"פורקן" (חט' 14, ע"ע 42-43, תח' "פורקן", ע"ע 69, 75)

זמן מה לאחר מכן נראתה שריונית מצרית מתקרבת לשער המעוז, ועד שנתקבלה הוראה מה לעשות, לירות או לא, הסתלקה בהשאירה במקום נצנץ לטנקים⁽¹⁾

בסביבות 2000 קיבל ה-מ"פ אישור לפינוי תחילה דיבר איתו מפקד האוגדה, אחר-כך ה-מח"ט ואחריו קצין אג"מ הם שאלו אותו בדבר תכנית הפינוי, ונוא פירט מה בדעתו לעשות התכנית הייתה לצאת ברגל מ"פורקן א"י עם שקיעת הירח, לחצות באלכסון את כביש "טליסמן" בלי להתקרב ל"פורקן" ב', לרדת כ-1 ק"מ דרומה מהכבש ולנוע עד כמה שאפשר מזרחה ה-מח"ט אישר את התכנית והציע לנוע מדרום לציר "טליסמן", כיוון שבאזור זה כוחות האויב דלילים ביותר

על שאלתו של מאירקה איפה נמצאים כוחותינו ולאן הוא יכול להגיע, השיב ה-מח"ט שהוא יכול להגיע ל"חמוטל", ומאירקה אישר שהוא יגיע ל"חמוטל"⁽²⁾

סוכם שאנשי "פורקן" יצאו בערך ב-0230 וינועו לעבר כוחותינו הנמצאים באזור ערד-א-סמר

עם ערב הביאו את ה-מא"כ וצפו על הכביש, לראות אם יש תזוזת כוחות ואם לא חסמו את הדרך שעות הערב המאוחרות עברו במעוז בהכנות לפינוי הכוח אורגן לתנועה והוכן הציוד והנשק, האנשים השמידו את מסמכי הקשר, אך נזהרו שלא לפוצץ דבר, לבלתי הסב תשומת לב האויב ה-מ"פ שאל את רופא המעוז, ד"ר אביטל, אם לדעתו יוכלו הפצועים לעשות את הדרך ברגל, והרופא אמר שלדעתו כל 3 הפצועים מסוגלים ללכת בעזרת חבריהם (ברוך היה פצוע בראשו ובאזנו, מרציאנו ביד ואכנר ברגל) מאירקה דיבר עם הפצועים ועודדס, אמר להם לבל ידאגו, הם יתגברו וילכו בסדר, אין ברירה - צריך להסתלק⁽³⁾

פינוי המעוז וחבירה לכוחותינו

ב-090145 התחילו אנשי המעוז לצאת דרך ה-חמ"ל החוצה, ועל-יד השער קיבלו את התדריך האחרון חצר המעוז היתה מלאה בורות ומהמורות ולא הייתה כל אפשרות להתפרס בתוכה בתדריך הסביר מאירקה באופן כללי את ההתארגנות ואת מקומו של כל אחד ואחד ב-245- יצאו מהמעוז כוח "פורקן" מנה 33 אנשים עם שכפ"צים ועם 4 מא"גים, ה-מ"פ הלך בראש הכוח ואתו הפצועים כל 4-5 אנשים הלכו עם סמל, שוקי היה באמצע הכוח והסמל - כמאסף בקצה הטור לכל חלק מהכוח היה מ"ק 6, ול-מ"פ היו 2 מ"ק-25 (לקשר עם הרשת הגדודית "סינר" ועם הרשת החטיבתית "מרגנית") בעת היציאה הודיע מאירקה לחטיבה שהדיווח הבא יהיה כשיגיע ל"חלוץ", וביקש סיוע ארטיילרי על "ש 1" שמצפון למעוז ועל שטחים שממזרח למעוז (באזור "סגול 262") הסיוע הארטיילרי אכן ניתן הפעם⁽⁴⁾

- (1) תחקיר "פורקן", עמ' 69, 75
- (2) אמרו לו שהוא יכול להגיע ל"חמוטל", וכי ב"נוזל" לא בטוח שכוחותינו יהיו שם עד הבוקר (כנס מפקדי מעוזים, עמ' 41)
- (3) ה-מש"ק יוסף עמרני חש שיקרה נס והוא ביקש ממאירקה לחזור אחריו מילה במילה אחרי דברי יעקב "אם יהיה אלוהים עמדי ושמרני בדרך אשר אני הולך וכו' (תחקיר, עמ' 85)
- (4) לדברי מאירקה הם קיבלו הפעם סיוע, מפני שלא היו כבר יותר מעוזים בתעלה שהיו זקוקים לסיוע (תח', עמ' 72)

כ-100 מ' מחוץ למעוז נערך מפקד לוודא אם כולם ישנם הכוח נע בקו ישר דרומה, עבר את "פורקן ב'" ופנה מזרחה 2-3 ק"מ מהציר במקום זה נותר הקשר עם חלק מהכוח שבפיקודו של שוקי, אך מאירקה לא דאג לגורלם, כי סמך על שוקי שקיבל תדריך מדויק וידע את כיוון היעד, ושער ששוקי יילך לכל היותר 200-300 מ' דרומה או צפונה ועם אור ראשון ייפגשו⁽¹⁾ הכוח היה ערוך באופן שכל 5-6 אנשים יוכלו בשעת הצורך ללכת בנפרד, ובשעת רגיעה אמור היה ה-מ"פ לכנס אתם באמצעות רקטה

הכוח של שוקי, שהלך אחרי כוח א' בעצר, שוקי חיפש את מכשיר הקשר, אך החייל עם מכשיר הקשר נעלם, וכך נותק מכוח א' ונותר ללא מכשיר קשר הוא התקדם דרומה, חצה את שני הכבישים כמו כוח א' ונתקל בחניון טנקים מצריים במקום זה נאלץ לעשות איגוף גדול ונע כל הזמן מזרחה ("ממש יד אחת על כוכב צפון ויד שנייה ב-90 מעלות מזרחה")⁽²⁾ עם בוקר שמעו קולות והתקדמו במהירות עצומה על-פי קולות עד שזיהו את כוח א', ובאמצעות צעקות וסימנים הזדהו והתחברו לכוח א'⁽³⁾

כוח א' הגיע ב-0330 בערך, לסביבות הכביש, ומצא את עצמו במרחק של 30-50 מ' ממוצב חוץ של האויב הכוח עשה בשקט תפנית שמאלה, התרחק צפונה יותר, וחצה במהירות את הכביש כשהיה במרחק של כ-1 ק"מ מעבר ל"ילם יקון" והאנשים כבר היו עייפים, הורה להם ה-מ"פ להוריד את כל הציוד המיותר האנשים השליכו את ה-שכפ"צים וציוד מיותר אחר והגבירו את קצב ההליכה

הם הלכו מזרחה עד שכוכב הצפון נעלם והשמש עוד לא זרחה, במרחק של כ-1 ק"מ מ"טליסמן"

ב-0545 היה כוח "פורקן" מדורו ל"נזזל", כ-7 ק"מ מהמעוז, משם פנה מזרחה, וחצה את "טליסמן 23" בכיוון דרום-מזרח

ב-0630-0700 הגיע הכוח למרגלות "חמטול" כבר היה אור, ובניגוד למה שנאמר להם הבחינו על הגבעה בשריון של האויב, ולא יכלו להמשיך מזרחה מצפון, על הכביש, התנהלו קרבות "שין בשין", ובמערב ובדרום היו מצרים, כלומר - הכוח היה מכותר⁽⁴⁾

לאחר שנוכח לדעת שאין בכוחם לבצע אידוף עמוק כדי להתחמק מהאויב, החליט ה-מ"פ להמתין במקום היה זה בערך א-סמר, במרחק של 1 ק"מ בערך דרומית מערבית מצומת "טליסמן"- "חזיזית", והודיע לחטיבה על מקום הימצאותו

כעבור שעהקלה הגיע למקום גם הכוח של שוקי, וכל הכוח המתין לחילוף (0730-0800) ה-חרמ"ש המצרי "טפטף", אך למשלם לא היו הפגזות כבדות ולא היו נפגעים מאירקה שמע ברשת את הוראות ה-מח"ט לפלוגה י' ("יוד") לצאת לחילוף, וראה את הכוח שיצא לחלץ אותם שנתקל באויב, שירה על כוח "פורקן", והודיע על כך ל-מח"ט

(1) תחקיר, עמ' 72

(2) שם

(3) שם, עמ' 84

(4) שם, עמ' 81

כוח חילוץ נוסף שנשלח לא הצליח לאתר את כוח "פורקן" שנאלץ לנוע מדרום לציר, מאחר ש"צידני" ו"נוזל" היו בדי האויב, ועל-כן האריך את הדרך רק לאחר שה-מ"פ ירה, לפי הוראת ה-מח"ט, רקטות לסימון המקום, אותר מקום הכוח⁽¹⁾

ב-1030 בערך הבחינו אנשי "פורקן" ממזרח ב-2 טנקים מגיחים מאחת הדיונות אחד הטנקים היה של מג"ד 184 והאחר - חיפה עליו ה-מג"ד, סא"ל שלו, האיץ באנשי "פורקן" לעלות מהר על הטנק שלו כל 33 הלוחמים עלו על טנק ה-מג"ד, והטנק נע לעבר כוחותינו, שם המתין להם ה-מח"ט האנשים הועברו ל-זחל"מ והוסעו לטסה (1100)⁽²⁾

פעולת החילוץ של אוגדה 143

ב-090850 הורע מפקד אוגדה 143 ל-חט' 421 לשלוח כוח לחלץ את אנשי "פורקן" מח"ט 14, אל"מ אמנון רשף, ביקש לקבל את המשימה מתוך הרגשת אחריות וחובה מוסרית כלפי אנשי המעוז, ומפקד האוגדה מילא את בקשתו ה-מח"ט ביקש להשתתף אישית בהתקפה על מספר תלים, כדי להיכנס עמוק יותר וליצור קשר עם אנשי "פורקן"⁽³⁾

משימת החילוץ הוטלה על מג"ד 184 הכוח שאורגן כלל 2 טנקים - טנק ה-מג"ד וטנק ה-קש"א ו-4 נגמ"שים מ-פלי' י', בפיקוד ה-מ"פ, סרן שלמה לויין כל נגמ"ש היה בפיקודו של קצין, וכן כלל הכוח את הרופא הגדודי, ובכל נגמ"ש היה חובש חפ"ק חטיבתי עם טנק ה-מח"ט ד-נג ו-נגמ"ש ה-מס"ח הצטרף לכוח החילוץ⁽⁴⁾

פעולת החילוץ תואמה עם מח"ט 421, אל"מ חיים ארז, ועם מג"ד 421/599, לסיוע באש לכיוון "נוזל" ולריתוק האויב מח"ט 421 הציע שכוח "פורקן" ינוע לעבר צומת "טליסמן"-חזיתית ("טליסמן 23") שם מצויים כוחותינו, ו-מח"ט 14 תאם זאת עם מפקד כוח "פורקן"⁽⁵⁾ זה היה כבר באור היום, ואנשי "פורקן" היו כבר עייפים מח"ט 14 שהבין שאסור להתמהמה, מאחר שהייתה אש חזקה (אש "תופת") ביקש ארטילריה

כוח החילוץ, פלי' י' /184, בפיקודו של ה-מ"פ סרן שלמה לויין, נע מציר "עכביש" לציר "טליסמן" והתמקם בצומת "טליסמן"-פוטון, נע מערבה, סרק את האזור אך לא גילה את כוח "פורקן"⁽⁶⁾

כשעלה כוח החילוץ לעמדת תצפית, כ-1 ק"מ מערבית ל"טליסמן 23", זיהו האנשים את הקרב של חט' 421 עם כוחות שריון ו-חי"ר של האויב באזור "נוזל" מצפון מזרח, ו-מח"ט 14 חשש לגורל כוח "פורקן" שנמצא בתוך

(1) תחקיר, עמ' 83

(2) שם, עמ' 86

(3) כנס פיקוד דרום, 74 3 5, עמ' 65, חט' 14, עמ' 66

(4) חט', 14, עמ' 66

(5) כנס פיקוד דרום - שם, בבוקר תקף חיים ארז את "חמטול", ניהל קרב קשה והמשיך קדימה, החליף אש עם "נוזל" שבידי האויב מפח"ט 14 עבר בין הכוחות של גדי' 421 ונע קדימה לקראת אנשי "פורקן"

(6) קשה היה לאתר את הכוח, מאחר שאנשי "פורקן" נעו מדרום לציר, כאמור, מחשש להיתקלות באויב (כנס דרום, 74 3 19, עמ' 35)

לפי הוראות ה-מח"ט, הגיח כוח החילוץ בין כוחות חט' 421 לבין כוחות האויב וסרק את השטח, אך לא מצא את כוח "פורקן", וחזר לכוחותינו תחת אש תופת לאחר שעלה קלה התארגן הכוח לגיחה נוספת, ותוך כדי תנועה זיהה חיילי אויב מחופרים בשטח, פתח באש והסתער עליהם רק לאחר שמפקד כוח "פורקן" סימן את מקום הימצאותו בכדורי זיקוקין ירוקים, לפי בקשת ה-מח"ט, דיווח מג"ד 184 שהוא מזהה את הזיקוקין

הכוח התחיל "לשעוט" לעבר אנשי "פורקן", ותוך תנועה התפצל ל-3 כוחות משנה (נגמ"ש ה-מס"ח פיגר מאחור ונשאר בקו כוחותינו) הכוח הראשון של מח"ט 14 נע בטנק שלו בצד הקיצוני - דרומי, ועבר בין כוחות חט' 421 לקראת אנשי "פורקן" על הגבעה, בטווח של כ-200 מ', איתר ה-מח"ט קבוצה בת כ-30 חייל, והיה סבור שאלה אנשי "פורקן", אך משהתקרב לטווח של כ-100 מ', הבחין שאלה חיילים מצרים ה-מח"ט פתח באש מקלעים על המצרים, והמצרים השיבו אש לעברו, והתפתח קרב⁽¹⁾

הכוח השני, 2 טנקים, טנק ה-מג"ד וטנק ה-קש"א, נעו לעבר "חמוטל" לפי הוראות ה-מח"ט נע כוח "פורקן" לעבר הכביש, כש-חי"ר מצרי יורה עליו אנשי "פורקן" הבחינו בטנקים שירו לכל הכיוונים וזיהו שאלה טנקי "פטון" שלנו במקום שנקבע, במרחק של כ-10 ק"מ מ"פורקן", הגיע טנק מג"ד 184, וה-מג"ד האיץ באנשי "פורקן" לעלות עליו כל ה-33 הועמסו על טנק ה-מג"ד, והטנק נע לעבר כביש "טליסמן"⁽²⁾ (1030-1000)

הכוח השלישי בפיקודו של מ"פ ח' 184, נע בעקבות ה-מג"ד אך נתקל בחיילי אויב מחופרים בשטח, שפתחו בריות נק"ל מרנ"טים וטילי נ"ט כשראה ה-מ"פ את טנק ה-מג"ד פונה שמאלה, פנה גם הוא שמאלה, אך ה-נגמ"ש שלו נפגע מטילי נ"ט והוא נפצע⁽³⁾

אותה שעה הוסיף מח"ט 14 לנהל קרב קשה עם הכוח המצרי שעל ראש הגבעה, שירה עליו טילי נ"ט "סאגר", ובשעה שה-מח"ט החליף סרטים במקלע, ירה הקשר החטיבתי ב-תמ"ק עוזי כדי לשמור על רציפות האש לפתע הגיח ממול "טנק גדול דמוי "מפלצת", וה-מח"ט שצפה במשקפתו, זיהה עליו עשרות חיילים הוא התקשר ל-מג"ד 184 ווידא שזה הטנק שלו ושהאנשים שעל גבי הטנק הם אנשי "פורקן" ה-מח"ט סיכם עם מג"ד 184 שהוא יחפה עליו, בשעה שיבוע לעבר "טליסמן" טנק ה-מג"ד עם אנשי "פורקן" הגיע אל כוחותינו, ובעקבותיו נע טנק ה-קש"א,⁽⁴⁾ אך ה-נגמ"שים לא נראו⁽⁵⁾

(1) ספר חט' 14, עמ' 66

(2) שם, עמ' 65

(3) שם, עמ' 67-68

(4) שם, עמ' 66

(5) לאחר ש-נגמ"ש ה-מ"פ נפגע בטיל, קפצו האנשים מה-נגמ"ש שהוסיף לנע עוד כ-200 מ' ונעצר נגמ"ש נוסף שנפגע קשה, הגיע כעבור 5 דקות עם 2 הרוגים ו-5 פצועים אבדות פלי י' 184/ - 2 הרוגים, 5 פצועים ו-2 נעדרים (שם)

מ ק ו ר ר ת

- 1 תחקיר מעוז "פורקן" 22/5/74 - אג"מ/מה"ד הסטוריה, ענף סיקור צה"ל
- 2 תיק "פורקן"
- 3 תחקיר מג"ד 68
- 4 כנס מפקדי מעוזים אוגדה 252 28/2/74
- 5 כנס פיקוד דרום 19 3 74-5/3/74
- 6 תיק מלחמת יום-הכיפורים - אוגדה 162 - קרבות חט' 500, תח"ש/ענף הסטוריה וביטחון שוטף
- 7 תיק חטיבה 500 - שחזור המלחמה של חטיבה 500/תח"ש ענף הסטוריה ו-בט"ש
- 8 מלחמת יוה"כ אוגדה 162 - דו"ח המפקד/לשכת המפקד 12 אוג' 74 מב-90
- 9 מלחמת יוה"כ - אוקטובר 1973 - חטיבה 14
- 10 ועדת ה-צלי"שים ישיבה 10
- 11 אוג' 143 במלחמת יום-הכיפורים, סיכום ראשוני
- 12 הקלטת רשת "כריש" (פענוח)
- 13 מלחמת יום-הכיפורים - השתתפות חיל-האוויר במלחמת היבשה בחזית המצרית
- 14 סיכום מודיעין הפיקוד - מפקדת פיקוד הדרום

נ ס פ ח י ם

- 1 לוח אירועים
- 2 מצבי היערכות המעוז
- 3 תצ"א של "פורקן"
- 4 מפת הפינוי
- 5 רשימת אנשי "פורקן"

רשימת אנשי המעוז

מס' סד'	דרגה	שם	תפקיד	יחידה
1	רס"נ	ויזל מאיר	מ"פ	גד' 68
2	סגן	להב יהושע	מ"מ	מאגר
3	סמל	איכנבאום מרדכי	סמל המעוז	גד' 68
4	סמל	בחמיה דוד	מש"ק	גד' 68
5	סמל	כנען יורם	מש"ק	גד' 68
6	רב"ט	קיש יוסף	מש"ק	גד' 68
7		נגדאי עמרם	לוחם	גד' 68
8		אילון אבנר	לוחם	גד' 68
9		מרציאנו משה	לוחם	גד' 68
10		עמרני יוסף	לוחם	גד' 68
11		חפץ נסים	לוחם	גד' 68
12		עובדיה סעדיה	לוחם	גד' 68
13		בלאג אברהם	לוחם	גד' 68
14		אזולאי אלי	לוחם	גד' 68
15		בן הרוש ג'ורג'	לוחם	גד' 68
16	קר"פ	אביטל אברהם	רופא	חר"פ
17		ברנע משה	חובש	גד' 68
18	סמל	אברהם יפה	קשר	גד' 68
19		שלמה לוי	קשר קו	אוג' 252
20		אורנשטיין מאיר	רגם	גד' 68
21		ששון יעקב	רגם	גד' 68
22		כהן צ'רלי	רגם	גד' 68
23		גואטה אברהם	גנרטור	ית"מ
24		עזרי דוד	מכ"ש	מפ' אוג' 252
25		גואטה גדעון	נהג זחל"מ	חט' 14
26		עזרא יעיש	מש"ק דת	
27		זילברשץ ברוך	מודיעין	
28		דגן אדוארד	מודיעין	
29		לוי רוני	מודיעין	
30		טוויג אברהם	מודיעין	
31		שמעון	מודיעין	
32		דוד		
33		שולמן אפרים	צוות טנק	גד' 196

נתקע למעוז (8 ב-אוק'
כולם בחלצו

לוח אירועים - מעוז "פורקן"

30

תאריך	א ו י ב	ב מ ע ו ז	מ ח ו ץ	ל מ ע ו ז
061100	חיילים מתקרבים לאזור לבושי אפודי מגן וגוררים ציוד ⁽¹⁾	מהמעוז זיהו תנועה מול "מצת" ואזור צליחה		
1304		מג"ד 184 מודיע ל-מ"פ על כניסה לכוננות ספיגה ל-1700 וקיפול התצפיות עד לשעה זו ("שובך-יונים") ההוראה מבוצעת מיד ⁽¹⁾		
1340-1330		הוראה מה-מג"ד להיכנס מיד לכוננות ספיגה ההוראה מבוצעת ⁽¹⁾ האנשים נכנסים בלונקרים		
1345		מפקד המעוז עולה לעמדת הפריסקופ אנשי המעוזים המדוללים נכנסים למעוז ⁽¹⁾		
1347		שומעים ברשת את ה"יבכך" ⁽¹⁾		
1350	הפגזה כבדה של מרג' 160 מ"מ על "פורקן" בה והרמפות ⁽¹⁾ צליחת חי"ר באזור "מצת" ⁽¹⁾ בסירות גומי טנק עלה לעמדת אש	המעוז מופגז קשה נראית צליחת חי"ר בסירות גומי והתפרסות בצד המזרחי ⁽¹⁾		
1400			כוח משנה מ-פלי' ז' 184/ נע לעבר "פורקן" ⁽¹⁾ תוך כדי הליכה התחילה ההפגזה	
1410		בבונקר ה-חמ"ל תופסים את הפתחים ⁽¹⁾		

מחוז למעוז	במעוז	אויב	תאריך
	<p>אנשי המעוז יוצאים לעמדות פותחים באש על הטנקים וה-חי"ר של האויב⁽¹⁾</p> <p>הוראה לעמדת המרגמות לירות לעבר "ש"1 לאזור הצליחה⁽¹⁾</p>	<p>באזור "מצת" הונף דגל מצרי.⁽¹⁾</p> <p>חיילים עולים על עמדת הטנקים (500 מ' צפונית ל"פורקן א'")</p>	1415
<p>כוח פל' ז' 184/ נתקל בצומת "טליסמן"-לכסיקון בכוחות חי"ר של האויב (סינר)</p>	<p>מאיר שומע דיווח של מפקד "חיזיון" על הלוקופטרים של האויב חוצים לכיוון מזרח⁽¹⁾</p>		1420
		<p>צליחה מדרום למעוז הפגזה ארטילרית ללא הרף⁽²⁾ (יומני רדיו) (סינר)</p>	1422
<p>ה-מח"ט מורה ל-מג"ד 184 לרכז כוחות ב"סגול 262 ודרום-מערב "דיזי" כדי להדוף צליחה באזור "פורקן" (סינר)⁽²⁾</p>			1428
<p>מ"פ ז' 184/ מזהה התקפה על "פורקן" ונע לשם⁽²⁾ (סינר)</p>	<p>למראה הפגזים הצבעוניים תופסים העמדות הצפוניות מפעילים נשק על חי"ר האויב⁽¹⁾</p>	<p>היחלשות ההפגזה. יורים פגזי עשן צבעוניים למיסוך אזור הצליחה</p>	1430
		<p>חדירה מצפון לאגם תמסח של כ-50 חייל⁽¹⁾</p>	1444
<p>מג"ד 184 על "טליסמן 20" בתנועה ל"פורקן", מזהיר את מ"פ ז' מפני טילים⁽²⁾ (סינר)</p>			1445
	<p>כוחות חי"ר תוקפים את המעוז - נהדפים⁽¹⁾ מבקשים סיוע ארטילרי⁽¹⁾ מקבלים סיוע מועט⁽¹⁾ האש החזקה של המעוז גורמת אבדות לאויב "פורקן" מקבל אש על "ש" לפי דרישתו⁽²⁾ (יומני רדיו) (סינר)</p>	<p>כוחות רגלים תוקפים את "פורקן" מצפון ונהדפים⁽³⁾ (1)</p>	1450
	<p>המעוז הודף את ההתקפה האויב נסוג⁽¹⁾</p>	<p>נפגעים רבים מאש המעוז הסירות חוזרות עם פצועים⁽¹⁾</p>	1530

מ ח ו ץ ל מ ע ז	ב מ ע ז	א ו ל ב	תאריך
טנק מ"פ ז' 184 נפגע, ה-מ"פ נפצע האנשים תופסים עמדה ליד הטנק ⁽²⁾			1545
טנקים שלנו הגיעו עד 3-2 ק"מ מהמעוז וחזרו טנקים אחדים לא הגיעו ⁽¹⁾	טנקים שלנו הגיעו 3-2 ק"מ מהמעוז וחזרו טנקים לא הגיעו. ⁽¹⁾	חי"ר מצרי צולח ומתמקם באזור "מצת" ⁽¹⁾	1600 1630
מג"ד 184 מורה ל-מ"פ ו' לנוע עם 7 כלים ל"טליסמן"-לכסיקון"			1635
קמבי"צ 14 יורד לאזור "פורקן" בטנק מס"ח ⁽²⁾ פוגש ב"טליסמן" 34 את פל' ו' 184/י ⁽²⁾		בונים משטחי צליחה ⁽¹⁾	1640 1650
מג"ד 184 מודיע ל-פל' ו' 184/י לדפוק ראש גשר מצרי מצפון ל"פורקן" ⁽²⁾ פל' ז' מגיעה לצומת "טליסמן"-לכסיקון", נתקלת במאות חיילי חי"ר מ"מ 1 נפגע מטיל מטווח רחוק ("נזם ז'")	התקפת חי"ר נוספת על המעוז נהדפת ⁽³⁾ צליפות מ"נזם ז'" ניסיונות צליחה וחדירה למעוז ⁽¹⁾ התקפות ה-חי"ר נהדפים ⁽¹⁾	תוקפים את "פורקן" ⁽¹⁾ בונים משטחי צליחה ⁽¹⁾ מקימים גשר 2 ק"מ צפוגית ל"פורקן". ⁽³⁾ מול המעוז בונים משטחי צליחה ⁽¹⁾	1700
מ"מ ו' / פל' ז' פצוע נמצא ב"נוזל" מבקש להתפנות ⁽²⁾			1710
מג"ד 184 מודיע שהחטיבה קיבלה אחריות על אזור "פורקן" ⁽²⁾ (הקלטת שש שעות)			1715
פל' ו' 184/י ב"טליסמן 26" קמבי"צ חט' 14 נמצא עם מ"פ 1 הוראה לנוע לסיוע ל"פורקן" ⁽²⁾			1715

32

מ ח ו ץ ל מ ע ו ז	ב מ ע ו ז	א ו י ב	תאריך
<p>קמב"צ 14 כ-2 ק"מ מערבה ל"טליסמן"-פוטון" (2)</p> <p>מ"מ 1 פל' ז' מבקש פיננסי</p> <p>מטוסים שלנו פועלים באזור (1)</p> <p>מג"ד 79 עם פל' ח' ומפקדת הגדוד בתנועה לכיוון "מצת" ("מרגנית") (2) מוריד אטילריה על "מצת" יורד קשר עם "פורקן" (2) מתחילים לנוע מערבה (2)</p> <p>פל' ו' ב"טליסמן 26" מקבלת הוראה לנוע ל"פורקן" בפיקוד קמב"צ החטיבה (2)</p> <p>קמב"צ חט' מקבל פיקוד על מה שנותר מ-פל' ז' 184/2 (שש השעות)</p> <p>באזור מערב "נוזל" הפגזה ארטילרית על פל' ו' 184/2, הפלוגה פונה לדרום-מערב "לכסיקון", תופסים עמדות ב"סגול 234, 236 (2)</p> <p>לקראת חשכה - מ"פ ו' 184/2 מקבל הוראה (כנראה מ-מג"ד 79) לנוע צפונה לסרוק את "לכסיקון" הפלוגה עזלה על מארב ה-מ"פ נפצע קשה (1)</p> <p>1802 - קמב"צ 14 על ציר "מירה" (מדרום ל"טליסמן") מדווח על כמויות גדולות של חי"ר מצרי מצפון ל"פורקן" - לעבר "נוזל" (מרגנית) מורה ל-פל' ו' 184/2 לעבר ת"פ גדוד 79 (2)</p> <p>טנקים שלנו הגיעו עד 2-3 ק"מ מהמעוז וחזרו (1)</p>	<p>המעוז מופגז קשה מטווח על ידי 120 מ"מ ניסיונות חדירה של חי"ר (1)</p> <p>מטוסים מצריים יורדים על המעוז (1)</p> <p>הארטילריה המצרים מכוונת לתוך המעוז פנימה (1)</p> <p>טנקים שלנו הגיעו עד 2-3 ק"מ מהמעוז וחזרו (1)</p>	<p>מפגיזים לתוך "פורקן אי" ועל "פורקן ב" (1)</p> <p>מפגיזים קשה את המעוז</p>	<p>1723</p> <p>1730</p> <p>1755</p> <p>לפנות ערב</p> <p>1800 1900 (לערך)</p>

33

מ ח ו ץ ל מ ע ו ז	ב מ ע ו ז	א ו ל ב	ת א ר י ך
<p>קמב"צ 14 עם פלי ו' 184 מגיעים לשטח לאזור צומת "פורקן", נכנסים לקרב עם הכוח המצרי (2) מ"פ ו נפצע (1)</p> <p>קמב"צ 14 מזהה את צוות מ"פ ז' 184 ומפנה אותו (2)</p> <p>אש נק"ל ותאורה נ"ט נפתחת מצפון על פלוגה ז' 184 נורים טילים מהרמפות המצריות הפלוגה מנהלת אש ומדלגת לייסגול 209" (1)</p> <p>הגזרה תוגברה ב-גד"ב 403 (1)</p> <p>מג"ד 79 מדווח שנמצא מצפון ל"נוזל" פלי ח' 79 נעה מערבה (2) פלי ו' 184 פגועה (בעיקר נק"ל) אין לו שליטה עליה</p> <p>מח"ט 14 מורה ל-מג"ד 79 לעלות על "מצת" יש שם חי"ר (2) ("עונג")</p> <p>מג"ד 79 מדווח שאזור "מצת" מוכה ואין לו קשר ל-פלי ו' 184 היחידה 2 ק"מ מזוחית ל"מצת" (2)</p> <p>מג"ד 79 מול השר ב"פורקן" (3)</p> <p>קמב"צ 14 מדווח ל-מג"ד 79 שהוא בצומת "דיזי" עם פלי ו' ומנהל אש עם מארב נ"ט מקבל הוראה לדלג לאחור ולשמור על הכוח (2) ("עונג")</p> <p>קמב"צ 14 מאזור "דיזי" מדווח ל-מג"ד 79 שפינה את הפצועים נמצא עם 5 כלים ועוד כלי אחד תקוע 4 כלים בעמדות על "טליסמן" לכיוון צפון (2) (עונג)</p>	<p>המעוז מדווח ל-מג"ד 79 שבמעוז הכל תקין (2) ההפגזה נעשית יותר דלילה (1) (2 - "עונג")</p>	<p>ההפגזה על "פורקן" דלילה יותר (1)</p>	<p>ערב</p> <p>לפני חשכה</p> <p>1800</p> <p>1815</p> <p>1855</p> <p>1900</p> <p>1900 (בערך)</p>

34

25

מ ח ו ץ ל מ ע ו ז	ב מ ע ו ז	א ו י ב	תאריך
קמב"צ 14 מנהל אש עם יח' נ"ט מקבל הוראה לדלג לאחור ("עונג")			1915 (בערך)
4 מטוסי "קורנס" צטייסת 69 המריאו בהפרש של 10 דקות בין מטוס למטוס לביצוע יעפי "קלע" על מתחם "הוטל" צפונית לאגם תמסח 2 צוותים דיווחו על שחרור הפצצות במטרה ⁽⁶⁾			1910
קמב"צ 14 מבקש אש ארט' כ-2 ק"מ מצפון ל"דיזי" ("עונג")			1930
קמב"צ 14 מבקש אש ארט' כ-2 ק"מ מצפון ל"דיזי" 2 - "עונג")			1935 (בערך)
מג"ד 79 מוריד ארטילריה על "מצת" ועל הרמפות ממול יורה ל"פורקן" לצפות ולדווח ⁽²⁾ "עונג" תאורה שלנו יורדת על "מצת"			1940
מטוסים שלנו תוקפים מטרות מול "מצת" במערב התעלה ⁽²⁾			2000 (בערך)
2 מטוסים תוקפים "קלע" באזור איסמעיליה שוגרו 4 טילים למטוס הראשון המטוס שנפגע מטילים, נפגע בנחיתה (סרן יששכר וסגן זילברמן נהרגו) ⁽⁶⁾			2003
ח"א מפציץ שיירת אספקה מצרית ⁽¹⁾	המעוז מבקש סיוע אווירי ⁽³⁾	2000-2015 - מטוסים מצריים מעל המעוז ⁽³⁾	2015
מג"ד 79 מורה ל"פורקן" להיות בתצפית בעיקר כלפי צפון ⁽¹⁾ (2)	ב"פורקן" שקט ⁽²⁾ ("עונג")		2030

מחויב למעוז	במעוז	אוליב	תאריך
ל-פלי ו' 184 באזור "דיזי" כלי פגוע עם פצועים מקבלת הוראה לפנות הפצועים עם טנק אחר לעבר "נוזל"	הפסקה בהטרדות האויב (1)		2035
	מזהים מצפון ל"פורקן" 4 גשרים (3)	מצפון ל"פורקן" הוקמו 4 גשרים (3)	2043
		אש חזקה בין "פורקן" ל"חיזיון" (2)	2045
מטוסים מפציצים משטחי צליחה מול "פורקן" (5)			2110
אזור "דיזי" פלי ו' 184 בעמדות אחוריות ממזרח לציר "לכסיקון" (2)			2114
קש"א/79 מדווח שיורה על רמפה ממערב ל"מצת" יש יח' ארט' בכוננות על "מצת" (2) ("עונג")		צולחים בין "חיזיון" ל"פורקן" (1)	2153
קרוב קשה באזור "מצת" ארטילריה שלנו על "מצת" ועל הרמפות ממול (2) ("עונג")			2155
מג"ד 79 מחלץ את פלי חי (2)	במשך התקיפה ב"מצת" ל-מג"ד 79 קשר עם "פורקן" עד לפנות בוקר (2) תחקיר	האזור שמצפון לצומת "טליסמן"-לכסיקון" מלא חי"ר מצרי (3)	2200
קמב"צ 14 מבחין ב-4 טנקים של פלי חי/79 בדלקי ב"מצת" (2) שלב החלצות לאחור באזור "צמת" (2)			2210
4 מטוסי "קורנס" מטייסת 107 ביצעו יעפי "קלע" עם פצצות סיביו על גשר באיסמעיליה לעבר המטוסים שוגרו 2 טילים הטייסים שבו וחזרו לנחיתה (6)			בלילה
במשך הלילה תקפו 3 מטוסי "עיט" מטייסת 115 באזור איסמעיליה	המעוז מופגז (1)	הפגזה כבדה ממרגמות 160 מ"מ	2300

תאריך	א ו י ב	ב מ ע ז	מ ח ו ץ	ל מ ע ו ז
2313			תקף מטוס (מוטס על-ידי כוכבא) לעברו שוגר	
2316			טיל המטוס נפגע קל במערכת הדלק ונחת ברפידיים	
2320		ההפגזה נפסקה ב"פורקן" שקט (3) (1) מצפון	2 מטוסים נוספים תקפו (6) לא הבחינו בתוצאות	
2350		מזהים הפגזה ארטילרית שלנו (3) רעש טנקים מכיוון "מצת" (4)	מג"ד 79 מדווח ששמע רעש מנועים מכיוון "מצת", מבקש ארטי (2) ("עונג")	
2400	חיילי חי"ר רבים עברו על 4 הגשרים (1)	מסביב למעוז חיילי חי"ר של האויב שעברו על הגשר (1)	2 מטוסי "קורנס" מטייסת 119 תקפו בלילה עם סי ביו באזור איסמעיליה לעבר המטוס הראשון שוגרו 4 טילים, והמטוס נפגע 2 מטוסים הטילו חימוש וחזרו לנחיתה (הצוות שמטוסו נפגע ניסה לנחות ב-בח"א 6, אך מטוסם התרסק 2 אנשי הצוות נהרגו)	
לילה		המשך התקיפה ב"מצת"	2300 - מג"ד 79 מבקש אש ארטי על "מצת" והרמפות מולו, "מצת" מלא חי"ר מצרי, מקבל ארטי (2) ("עונג")	
070050 ב-אוק'	תנועה של טנקים על "ויזה" מדרום לצפון לעבר אזור הצליחה (1)	רעש מנועים מ"מצת", מצפון מערב למעוז ערפל כבד וראות מוגבלת (2)	מג"ד 79 מבקש ל"מצת" ארטילרית והנרה (2)	
0237		שקט פה ושם ירי דליל (1)		
0301		הפגזת האויב הכבדה בלילה הרסה חלק מבונקר ה-חמ"ל (1) (2)		
0525	באזור "צידני" 50 טנקים מאחוריהם, במערב כלי רכב נוספים (1)	המעוז יורה על האויב מצפון ה-נק"ל ובמרגמה 81 מ"מ (1) המעוז מבקש אש ארטי, אך לא מקבל (1) המעוז מכותר (1)		

מחוז למעוז	במעוז	אויב	תאריך
	אש לכיוון ה-חי"ר המצרי על הסנפירים		0530
		חי"ר מתחפר 700 מ' מצפון ל'פורקן" (1)	0540
	המעוז יורה לאזור הצליחה	חי"ר מצפון ל'פורקן" בזאור "צידני" 12 ירי בין "פורקן" ל'מצת"	0600
סיוע ארטילרי של "ש"י 1 (5)	"פורקן" קיבל אש על "ש"י 1 (5) מזהים באזור "צידני" 40-50 טנקי אויב ומאחוריהם רכב רב		0705
	מזהים הרבה חיילים מצפון למעוז המעוז יורה ב-נק"ל וב-81 מ"מ (2) (1)	50-40 טנקים מצפון ל'פורקן" (2)	0725
		50-40 טנקים נעים מזרחה - דרום-מזרח (5)	0740
מול "פורקן" קרבות שב"ש (3)	מול "פורקן" קרבות שב"ש (2) (3)		0825
	"פורקן" מטפל בהם עם 81 מ"מ (1)	על "נזם ז"י" מתמקמים חיילים (5)	0850
	"פורקן" מטוח מכיוון מערב (5)	באזור הצליחה דרומה ל'מצת" תנועה ערבית (5) דרומה ל'צידני" הרבה חי"ר (5)	0855
		האזור הולך ומתמלא בכוחות אויב חרמ"ש ו-חי"ר בטוח 2 ק"מ מהמוצב נראו מנסים להתחבר עם הגדוד שלהם דרומית ל'לכסיקון" (2)	1000
	מזהים גדוד חי"ר מצרי מתמקם ומתחפר (1) באזור המעוז עשרות טנקי אויב המנהלים קרבות שב"ש עם טנקים של כוחותינו המעוז משיב אש על ה-חרמ"ש המצרי היורה מבקשים סיוע ארטילרי על ש"צ (1)	כ"ו חי"ר בגודל גדוד צולח התעלה ומתחפר בדרום כ'חוצפה" (1) נגמ"שים מכוח האויב כ'צידני" בצפון נעים לכיוון המעוז ה-חרמ"ש יורה על המעוז	1100

38

תאריך	א ל ב	ב מ ע ז	מ ח ו ץ ל מ ע ו ז
1108		כוח טנקים בצידנו נע לצומת "טליסמן" - לכסיקון" שם עוצרים	
1130	ה-חרמ"ש המצרי יורה על המעוז (1) הסתערות נגמ"שים על "פורקן" (2) 6 נגמ"שים עולים על "פורקן" ממזרח (5)	1200-1130 - חיילי ה-נגמ"שים הולכים ברגל לכיוון "פורקן" המוצב משיב אש	1200-1130 - מ"פ ח' 79/ מזהה כוח של 10 נגמ"שים נגמ"שים המתכוונן לתקוף את "פורקן" ו-4 טנקים נעים על "לכסיקון" דרומה מנהל אש איתם. (2)
1150	6 נגמ"שים תוקפים את "פורקן" ממזרח (6)		
1154	11 נגמ"שים פושטים ממזרח ה-חי"ר יורש ומסתער (6)		
1200	הכוח מסתובב לאחור ועלה על ה-נגמ"שים (1)	מטוסים תוקפים את המעוז הפצצות נופלות ממזרח למעוז (1)	המעוז הודף את ההתקפה (1)
1207	ה-נגמ"שים שתקפו את "פורקן" נעים צפונה סמנו את הכביש, כנראה להתקפה מאוחרת (6) טנקים אמפיביים צולחים את התעלה (1)		
1300	שיירה של 40 כלי רכב לכיוון דרום-מזרח "פורקן" על ציר "לכסיקון" (6)		
1400	חי"ר עולה על "פורקן" (2)		
1408		חי"ר עולה על המעוז (2)	
1425		המעוז מקבל סיוע ארטילרי על "ש" 4, אך לא יעיל	סיוע ארטילרי ל"פורקן" הפגיעות לא טובות (2)
1520			4 מטוסי "קורנס" מטייסת 69 המריאו לתקיפה (6)
1550			6 מטוסי "עיט" ב-ק"מ ה-74
1600			2 מטוסי "עיט" מטייסת 102 מערבית לאגם תמסח (6)

39

מחולץ למעוז	במעוז	אוליב	תאריך
אלוף שרון מפקד אוג' 143 מקבל האחריות על האזור מתכנן לחלץ את 3 המעוזים בגזרתו			1700-1600
4 זוגות מטוסי "קורנאס" מטייסת 201 תוקפים צפונית לאגם המר ⁽⁶⁾			1630
זוג מטוסי "עיט" מטייסת 116			1650
		הפגזת "פורקן" ⁽¹⁾	1700
1710-1725 - תקיפת גשרים ⁽⁶⁾			1710
	המעוז מופגז קשה ⁽¹⁾ 2 נפצעו עמדת המרגמה נהרסה		1800
	טלפון מאלוף שרון מודיע שיבואו לחלץ את המעוז ⁽¹⁾ ⁽²⁾		
	עמדת מרג' 81 נהרסה ⁽¹⁾		
אריק ל אפשר לחלץ ⁽³⁾	לפנות ערב - "פורקן א"י" ו"פורקן ב"י" מופגזים קשה ⁽¹⁾		1807
ירי ארטילרי לטובת "חיזיון", "פורקן" ו"מצמד" האש נמשכת כל הלילה הטיווח מתבצע שיחת בין התותחנים			1830
מטוסי "עיט" תוקפים גשר ליד איסמעיליה			
מטוס מטייסת 115 מסייע "קלע" לעבר המטוס שוגרו טילים ⁽⁶⁾	1900 ואילך - במשך כל הלילה טפטופים נפגע הקשר הקוי למעוז		1900
בלילה - ח"א תוקף גשרים ב-ק"מ ה-8 73 וה-2 74 ⁽⁶⁾			בלילה
4 מטוסי "עיט" מטייסת 116 תוקפים ריכוזי אויב ⁽⁶⁾			בשעות הלילה
1 מטוס בודד מטייסת 115 תקף			

מחוז למעוז	במעוז	אויב	תאריך
<p>(6) מטוס "קורנס" מטייסת 107 תוקף שר ב-ק"מ ה-71</p> <p>המעוז מדווח יל טנקים בינו לבין "חיזיון" (2)</p> <p>המעוז מבקש מה-קש"א הארה ל"ש" 1 מערבית (2) 300 ("מרגנית")</p> <p>מצב קשה ב"פורקן" ו"חיזיון" מבקשים סיוע (3)</p> <p>מפקד אוג' 162 מקבל הוראה לתקוף - לטהר השטח בין "לכסיקון" לציר ה-חת"מ ולנסות לצלוח תוך התחברות למעוזים (אוג' 162)</p> <p>זוג מטוסי "עיט" תוקפים גשר ב-ק"מ ה-74 (6)</p> <p>זוג מטוסי "סער" תוקפים צומת דרכים ליד איסמעיליה (6)</p> <p>זוג מטוסי "קורנס" תוקפים מִדַת ארטילריה באזור איסמעיליה (6)</p> <p>4 מטוסי "עיט" תוקפים ב"חתף" את אזור "פורקן" (6)</p> <p>גדוד 433 במרחק 3 ק"מ מ"פורקן" ("כריש")</p>	<p>המעוז מדווח יל טנקים בינו לבין "חיזיון" (2)</p> <p>המעוז מבקש מה-קש"א הארה ל"ש" 1 מערבית (2) 300 ("מרגנית")</p> <p>מצב קשה ב"פורקן" ו"חיזיון" מבקשים סיוע (3)</p> <p>עולים על המעוז מ-3 כיוונים (1)</p> <p>בדרך-כלל שקט מטוסים חלפו</p>	<p>"סילבר" קיבל דיווח מ"מצמד" שטור טנקים חוצה התעלה בין "פורקן" ל (6)</p> <p>טנקים בין "פורקן" ל"חיזיון" (2)</p> <p>עולים על המעוז מ-3 כיוונים (2)(1)</p>	<p>2201</p> <p>2230</p> <p>080020</p> <p>0335</p> <p>0348</p> <p>0420</p> <p>0550</p> <p>1100</p> <p>1155</p> <p>1436</p> <p>1500</p>

מחוז למעוז	במעוז	אוליב	תאריך
מח"ט 500 מודיע שב"חמוטל" עולים עם חי"ר ושריון ומבקש לקחת את 3 (גדוד 433) מ"נוזל" מפקד האוגדה מאשר ("כריש")			1528
	"חיזיון ב"י" הודיע שנכנע (הסתבר שזה רק בונקר אחד) (1) (2)		1715
אלוף שרון לאלוף הפיקוד אפשר לחלץ (3)	תקפו את "מצמד"		1810
	מ"פ "פורקן" מבקש רשות לפינוי (1)		1900-1830
	מתקבל אישור לפינוי		2000
	090200-082000 - הכנות לפינוי המעוז מ"פ "פורקן" מבין שהוא מכותר מפקד המעוז מבקש פינוי	התקדמות וריכוז גדול של אויב לקראת פשיטה על המעוז (1)	לילה
			2400
			<u>9 באוקטובר</u>
	0245-0230 - אנשי המעוז יוצאים ברגל מהמעוז (1)		090230
	הכוח מדרום ל"נוזל" (7 ק"מ מהמעוז)		0545
	הכוח ממתין ב"חמוטל", מרחק 1 ק"מ דרומה מ"טליסמן"- "חזית"		0700
	כוח "פורקן" 1 ק"מ דרומית מזרחית מ"טליסמן" 22, ב"ערד א"י - אמר (2)		0723
גדוד 421 מדווח שנוצר קשר עם כוח "פורקן"	הכוח במרחק של 500 מ' מכוחותינו (2)		0800
כוח המונה 4 נגמ"שים נע לציר "טליסמן" הוראה לחלץ את כוח "פורקן"			0900

מחוז	למעוז	ב מ ע ו ז	א ו י ב	תאריך
		<p>כוח "פורקן" חוברת עם כוחות אוג' 142⁽¹⁾⁽²⁾ חולצים את אנשי "פורקן" תחת אש טילים, נ"ט ו-נק"ל⁽²⁾ אנשי פורקן אצלנו⁽³⁾</p>		<p>1000</p> <p>1030</p>

43